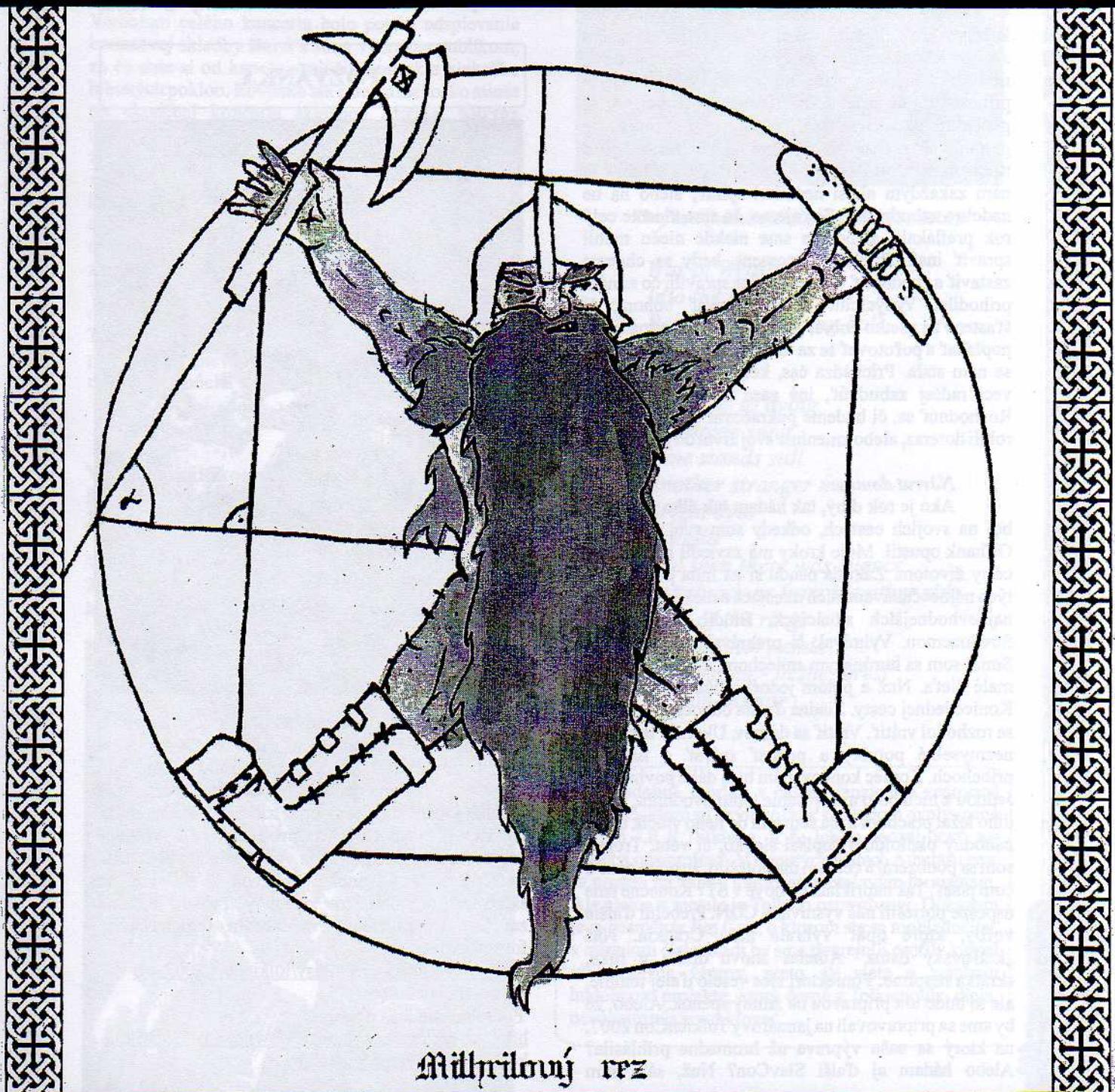

: ROČNÍK V. ČIŚLO XIII. DECEMBER 2006:

SLAVCON

: FANZIN · SPOLOČENSTVÁ · TOLKIEN ·

Mírabilový rez

: SLAVCON · TRPASLÍCI · PERUMOV: : 70 SK:

Návrat do Orthanku (...alebo všade dobre, doma najlepšie)

Malé zamyslenie na úvod:

Listy už dávno zo stromov opadali a na oblohe je sem-tam počuť džavot kŕdľov husí, či kačíc, ktoré odletajú na zimu do teplejších kútov sveta. Vzduch sa ochladil a z úst miesto slov občas len obláčik pary vyjde. Zima je na prahu, začínajú mrazy. Noci sa zdajú akési dlhšie a aj skôr sa stmievajú. Človeka v tomto čase napádajú podivné veci. Neustále nad nimi premýšľa. Vŕtavé myšlienky sa stále vracajú ako bumerang. Doliehajú nevšedné deprese z každodenného života. Z jeho bytia. S prichádzajúcimi Vianocami a blížiacim sa koncom roku, ktoré môžeme cítiť už naozaj na každom kroku, všade vokol seba, prichádza aj čas zhonov a naháňaním sa za všetkým, čo sme tento rok nestihli. Darčeky, vianočné pozdravy vzďialeným príbuzným, či priateľom, silvestrovská oslava; či posledné skúšky. Naša pamäť loví všetky tie prapodivné predsavzatia, ktoré si už nie veľmi s triezvou myšľou dávame každý Silvester a ktoré sa nám zakaždým akosi nepodarí splniť, alebo na ne nadobro zabudneme. Zisťujeme, že sme vlastne celý rok preflákali, alebo, že sme niekde niečo mohli spraviť inak. Prichádza moment, kedy sa chceme zastaviť a zhodnotiť všetko, čo sme spravili, čo sa nám prihodilo. Vydičnuť si. Pod'akovať bohom, či šťastene za všetko dobré, čo nás postretlo, prípadne si poplakať a poľutovať sa za to nešťastie a krivdu, ktorá sa nám stala. Prichádza čas, kedy treba na niektoré veci radšej zabudnúť, iné zase oprášiť v pamäti. Rozhodnúť sa, či budeme pokračovať v tom, čo som robili doteraz, alebo zmeníme svoj život od gruntu...

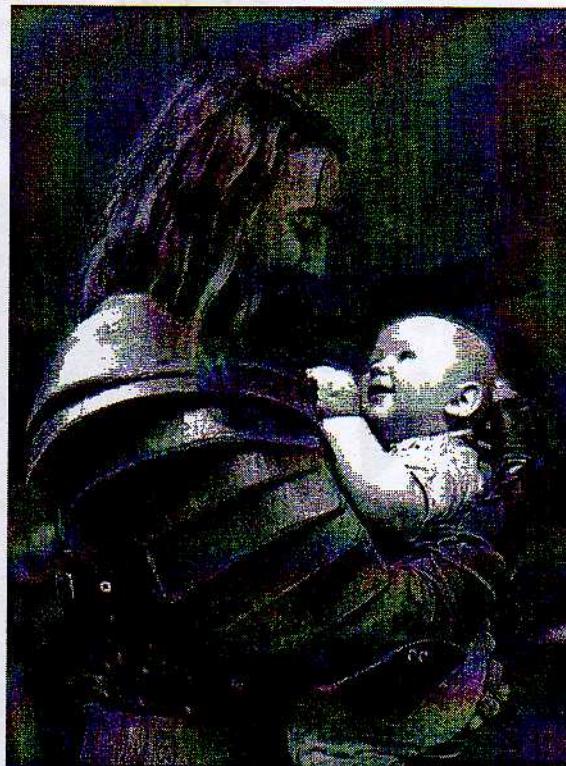
Návrat domov:

Ako je rok dlhý, tak hámam tak dlho som aj ja bol na svojich cestách, odkedy som svoj milovaný Orthank opustil. Moje kroky ma zaviedli na čudesné cesty životom. Zákutia osudu si na mňa počíhali na tých najneočakávanejších miestach a niekedy aj v tých najnehodnejších situáciach. Blúdil som svojou Stredozemou. Vyhrával, či prehral životné bitky. Smial som sa hurónskym smiechom, aj ronil slzy ako malé dieťa. Nuž a potom jedného dňa prišiel zlom. Koniec jednej cesty. Žiadna ďalšia odbočka. A ja som sa rozhodol vrátiť. Vrátiť sa domov. Ukončiť tak svoje nezmyselné potulky a prestaviť sínivá o bájnych príbehoch. Koniec koncov mám tu aj dáke povinnosti. Jednou z nich bolo aj napísanie tohto úvodníku, ktorý dlho ležal prachom a iba sem tam do neho vtáčik alebo náhodný okoloidúci dopísal slovko, či vetu. Trochu som sa poobzeral a celkom ma potešilo, že mám opäť o čom písť. Tak napríklad: čo nové v ST? Konečne sme úspešne poriešili náš vysnívaný CON. Prebehli ďalšie voľby, ktoré opäť vyhrala naša Crankia. Náš „kráľovský lístok“ Athelas znova držíte v ruke, skrátka nespíme. Poniekotorí sice veselo d'alej leníme, ale to bude tou prípravou na zimný spánok. Alebo, že by sme sa pripravovali na januárový TolkienCon 2007, na ktorý sa naša výprava už hromadne prihlásila? Alebo hámam aj ďalší SlavCon? Nuž, sám som

zvedavý, čo všetko nášmu STčku (okrem členského, ktoré náš pokladník túžobne očakáva) nový rok 2007 prinesie. Jedno vám však určite viem povedať. Že tohtoročný Silvester bude v Orthanku naozaj divoký. Verím, že sa opäť zíde čo najviac starých známych tvári a že o našom vycínaní sa dočítate niekedy v ďalšom vydaní Athelasu. Čo som sa tak vo svete Fantastiky podozvedal, tak naozaj sa máte na čo v roku 2007 tešiť. Či už to bude na dákom cone, stretnutí klubov, či larpe alebo pri hocakej inej fantastickej príležitosti, určite sa niekde s nami stretnete. A bude zase o čom písť - takže aj náš Athelas je to, s čím môžete v nasledujúcom roku počítať.

Matej "G" Tejbus

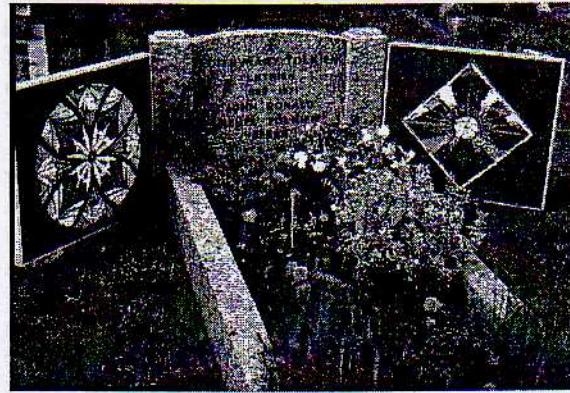
POZVÁNKA

Na známost' sa dáva, že v dňoch 12.-14. januára roku Pána 2007 sa uskutoční ďalší ročník stretnutia priaznivcov diela J.R.R.Tolkiena TolkienCon. Pod zámlenkou oslavu narodenín pána profesora sa z väčších i menších diaľav opäť zídem v Prahe na ZŠ Grafická 1060/13. Na programe sú viaceré prednáškové línie, voľba najlepšieho kostýmu, tradičný kvíz a mnogo ďalšieho. Vzhľadom na skúsenosti organizátorov z minulých rokov je nutné zahliasiť svoju účasť vyplnením regisitračného formuláru na
<http://www.jcsoft.cz/fantasy/tolkiencon2007.asp>
do 8. januára 2007.
Podrobnejšie info na webe:
<http://www.jcsoft.cz/fantasy/viewnews.asp?id=540>,
kontakt: tolkiencon@jcsoft.cz

OXFORD

- Dlhá cesta do Stredozeme

Veľká Británia. Môžete očakávať od tejto krajiny všetko, nič alebo niečo medzi tým. Radšej vám ale porozprávam, čo som videla. Neboli to žiadne zázraky, nanešťastie. Žiadny elf na prechádzke lesom ma nezastrelil, potom čo som odškľbla asi tridsiaty list (môj neprijemný zlozvyk) z kríkov popri ceste, a ani len o hobitiu noru som nezakopla. Ale zato som videla prírodu, ktorá berie dych. Ked' som konečne prestúpila z lietadla do autobusu, bola to cesta ako z rozprávky. Zrazu sa pred vami otvorila zelená a zlatisté polia. Tráva je zelenšia ako zelená a pri pohľade na rozvlnenú krajinu srdce pichá túžbou rozbehnúť sa, a nevrátiť sa do civilizácie. Popri diaľničiach, ale aj cestách ste mohli vidieť pasúce sa stáda kráv a ovečiek, oddelené od seba živými plotmi. Už sa nečudujem, prečo pán Tolkien písal Silmarillion alebo Pána Prsteňov. Krajina, v ktorej žil len tak ponúka samú seba zober si ma a niečo stvor. Je to skrátko Mittel Erde, ako nazývali Angličania svoju časť ostrova v stredoveku.

A tak, ked'že som bývala len 20 minút vlakom od Oxfordu, som si povedala, že ked' už som tak blízko, pôjdem navštíviť pána Tolkienu. Ale moja prvá návšteva v Oxforde nedopadla tak ako som očakávala.

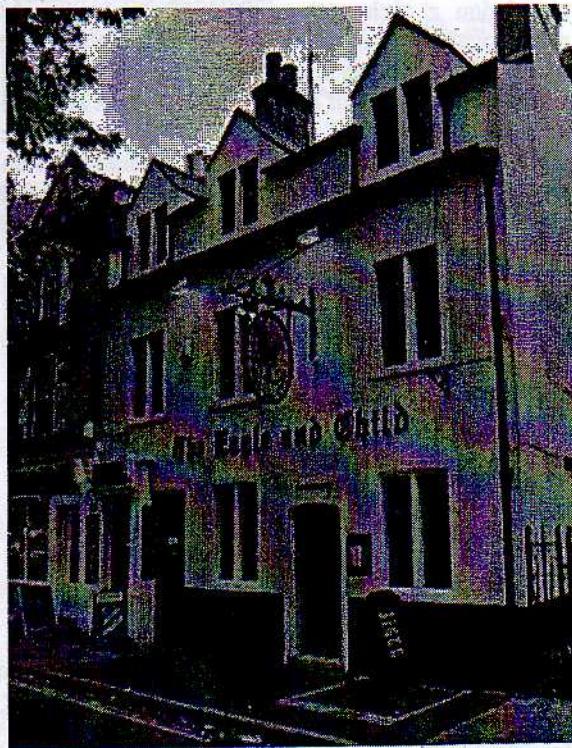
Ked' sa chcete dostať na Wearwingtonský cintorín, kde Tolkien prebýva už niekoľko desaťročí, musíte najprv nastúpiť na autobus číslo 20, ktorý má zastávku na Magdalen street. Zaplatíte približne 2 libry 50 p. na cestu tam a spať. Chvíľu mi trvalo, kým som našla tú správnu ulicu. Ked' som sa spýtala páнов policajtov, ako znalcov vlastného mesta, na cestu, poslali ma po High street na úplne opačný koniec. A medzitým sa nad Oxfordom stáhovali mračná. A boli čoraz černejšie a čiernejšie. A ked' som vystúpila z autobusu, akoby sa roztrhla obloha. Lialo, lialo a lialo, akoby celý Oxford bol polievaný zhora hadicou. A tak som sa pri dverách do cintorína otočila zmoknutá ako myš. Bolo to akoby sa všetky živly spikli proti mne. (Ked' vám zahrní nad hlavou na opustenom cintoríne tak, že vám zaťahne v ušiach, nie je vám všetko jedno.) Skoro som si začala sptyovať svedomie. Takto

dopadol môj prvý pokus.

Druhý bol oveľa úspešnejší. Naštastie nepršalo, aj keď pod chvíľou sa menilo počasie. Ráno bolo sychravo a to bol začiatok augusta, poobede zase skoro 25° Celzia. Nečudo, že Angličania tak radi rozprávajú o počasi. V GB totiž nikdy neviete, aké bude o ďalšiu hodinu. No ale späť do Oxfordu. Cestu na cintorín už poznáte. I zastávku by ste si vedeli vtipovať, tak podľme teraz na cintorín. Aby ste sa tam nestratili a náhodou nezakopli o iný hrob, ako je pána profesora Tolkienu, na obrubníkoch nájdete šípkы ako sa dostať až k jeho hrobu. A na hrobe? Rastie tam rozmarín mám odloženú vetvičku. Je tam kopa odkazov v angličtine, elfštine, francúzštine i nemčine (zopár som si prečítala) a medzi nimi už aj naša ST vlajka. Na hrobe sú drobné kamienky - Maco má jeden, prstienky, tretky a veľa malých upomienok. Rozmarín stále vonia, ešte teraz ho cítim...

Na Magdalen Street, trocha vyššie od zastávky, môžete nájsť malú krčmu „Eagle and Child“, kde sa stretávali Inklingsovia, klub, ktorý založili J.R.R. Tokien a C.S. Lewis. Ale trvalo mi asi pol hodiny, kým som sa odvážila vstúpiť dnu. Prešla som okolo tej krčmy trikrát. Je to taká dlhá miestnosť, rozdelená na menšie boxy po stranach, s hlavnou chodbou až do zadu. Môžete si kúpiť u nich tričko Eagle and Child a posedieť pri Guinesse alebo inom dobrom pive. Ja som mala čaj. Veľmi dobrý čaj. Bez mlieka. Chvíľu ma nechápali, keď som si k nemu pýtala citrón. Turista. Normálne to znie ako nadávka. Na stenách viseli obrazy a medzi nimi profesor Tolkien. Škoda len, že tam nesedel naživo. Pil by čaj alebo pivo a predčítaval niečo zo svojich poznámok...

Martina „Melian“ Šedová

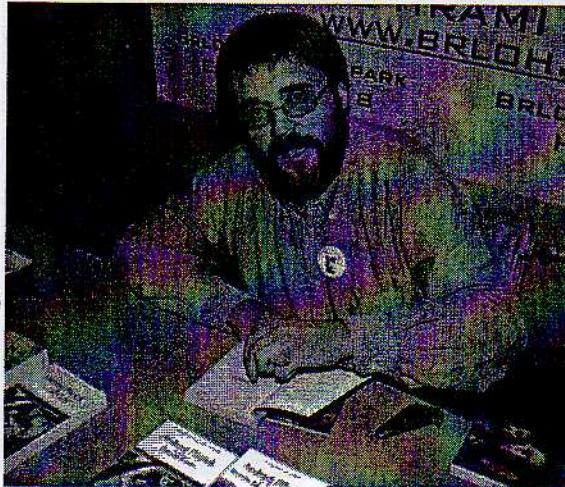
SLAVCON 2006

Tento rok som mal tú česť navštíviť festival fantastiky SlavCon 2006. Vzhľadom na to, že to bola moja prvá skúsenosť s týmto typom festivalu, bol som viac než unesený. Organizácia bola podľa môjho názoru na vcelku vysokej úrovni, ale samozrejme nejaké technické ľažkosti sa predsa len vyskytli.

Ale začnime pekne od začiatku...

SlavCon - festival fantastiky, slovanskej mytológie a moderných technológií sa uskutočnil 13. 15. októbra na SPŠ Dopravnej na Kvačalovej 20 v Bratislave. Celú akciu organizovalo združenie ST (Spoločenstvo Tolkienu). Už počas cesty vás sprevádzali šípky na chodníku, smerujúce na spomínané miesto. Pri vchode vás privítali veľké štandardy s logom SlavConu. Hned' pri vstupe nasledovala registrácia, vypĺňanie osobných údajov a samozrejme platenie.

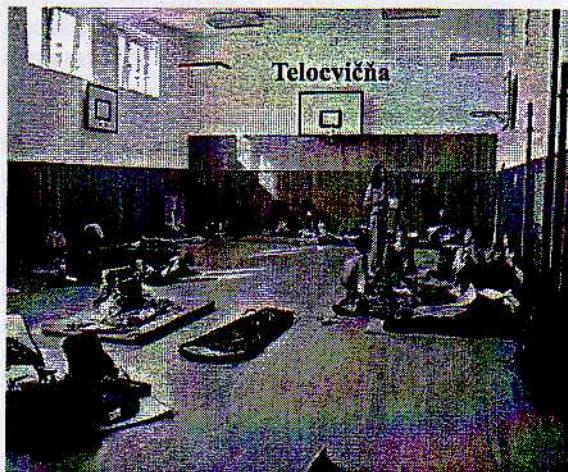
Zo začiatku som prežíval dilemu ohľadne programu. Začiatok conu sprevádzala prednáška Miloša Ferka (ohľadne slovanských mýtov a mýtických bytostí v literatúre), prednáška Gabriely Hladkej (Star Wars) a slávnostné otvorenie celého festivalu. Práve tu nachádzam prvý problém. Samozrejme chápem, že pre organizátorov bola organizácia celého conu dosť náročná vec, ale rozvrhnutie prednášok bolo niekedy dosť nerovnomerné. Ja som sa zúčastnil prednášky Miloša Ferka. Ako moje prvé kroky na takýchto festivaloch ma táto prednáška veľmi okúznila, a označil by som ju ako jednu z tých vydarenejších. Ďalej moja púť pokračovala na prednášku Sira Lindona s témovej *LARP v priebehu vekov*. Na tejto prednáške sa prednášajúci snažil prejsť a ozrejniť celkové LARPovanie ako také (o Larpoch ste mali možnosť čítať v jednom z minulých čísel Athelasu pozn.red.). Prednáška trvala dlhšie ako hodinu. Ku koncu sa atmosféra trošku zvoľnila, takže sme si vypočuli aj názory už zbehlých LARPistov.

Andrzej Pilipiuk

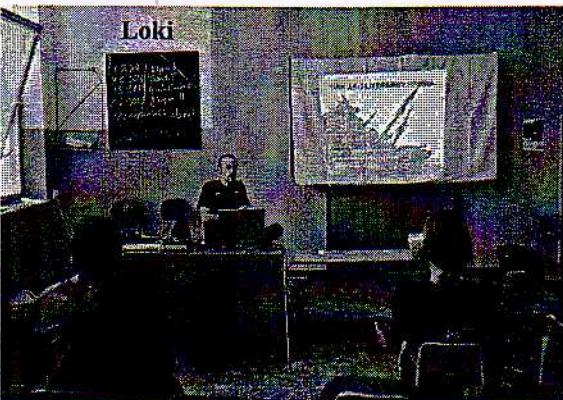
Počas tejto prednášky sa konali v iných miestnostiach aj iné prednášky a akcie okrem iného autogramiáda Andreja Pilipiuka, poľského sci-fi a fantasy spisovateľa (autor dobrodrúžstiev Jakuba Vandrovca). Potom nasledovala beseda a nakoniec prednáška samotného autora na tému poľská sci-fi a fantasy. Bohužiaľ, bola to asi práve neoboznámenosť nás, slovenských fantasy čitateľov, prečo sa na jeho prednáškach vyskytla len malá skupinka fanúšikov pochádzajúcich z Poľska.

Počas celého programu sa premietali v „Mangovni“ animované filmy. Po prednáške Sira Lindona nasledovala prednáška od BHW productions s názvom *Dejiny písané špagátom* a prednáška Mateja Tejbusa *Predstavenie Spoločnosti LARPov a drevári*. Prednáška už nebola zameraná až tak na oboznamovanie začiatočníkov, ale skôr na pozeranie rôznych videí zo zahraničia a riešenie rôznych otázok (napr. nedostatok žien na LARPoch). Znova by som sa chcel posťažovať, že práve táto prednáška za križila s ďalšou, o ktorú som mal tiež záujem, a sice s prednáškou o živote Keltov. Naďastie sa dało z jednotlivých miestností rýchlo a nehlučne vychádzať, takže som sa potichu zúčastnil oboch prednášok.

Oficiálny program skončil o 23:30 a všetci sme sa nasiaknutí vedomosťami vydali do telocvične, ktorá slúžila ako prechodné miesto na spanie. Na prekvapenie som sa vyspal viac než dobre, ale nebyť dobrého spacáku, tak by som tak spokojne nevyzeral.

Sobotné ráno sa začínalo dosť zhurta. Prvé prednášky boli už o 9:00 hod. Moje prvé kroky smerovali dô bufetu pre tri hot-dogy a na prednášku. Jediná vec, ktorá ma donútila vstať, bola prednáška Aničky Markovej s názvom *Každá 5. žena je zneužívaná. Nie je to málo?*. Nebola to čisto odborná prednáška. Skôr na pobavenie. Po skončení prednášky a úspešných raňajkách nasledovala prednáška z dielne Skupiny Historického Šermu Cohors Fortis na tému *Bojová taktika starých Slovanov*. Teoretická časť by sa ešte dala znieť, ale pri praktickej ukážke išlo všetkým doslova o krk. Predstavte si dnešnú normálnu stredoškolskú triedu, v nej asi 50 ľudí po okrajoch a v strede dvoch šermiarov oháňajúcich sa staroslovanskými zbraňami. Naďastie sme všetci odišli z prednášky zdraví.

Po tak emocionálne náročnej prednáške som sa rozhodol pre pauzu. Odobral som sa do herne pridať sa k turnaju v známej kartovej hre BANG! Moje neúspešné a neočakávané odBANGnutie skončilo na prednáške Matúša Hyžného, čo som neskôr vôbec neľutoval. Myslím, že nie je potrebné opisovať obsah prednášky s názvom *Profesor Tolkien*. Prednáška bola veľmi zaujímavá a veľmi sa mi páčila spolupráca prednášajúceho s publikom. Prednáška skončila okolo 12:00 a môj žalúdok mi rád a dosť nahlas začal pripomínať moje dosť slabé raňajky. Našťastie bolo v okoli viacero možností, ako ho umľcať.

Po obede som sa zúčastnil prednášky *Sexuálny život starých Slovanov*, na ktorej prednášajúci nevykresloval život Slovanov ani ľažký a ani nudný. Po skončení prednášky sme každý chceli žiť pred párom storočiami, ale čas bol nemilosrdný, tak som sa odobral na ďalšiu prednášku. Veľmi som sa potešil, keď som zistil, že prednášajúci je Matúš Hyžný a bude rozprávať na tému *Orkvia Tolkienovho sveta*. Páčila sa mi konštrukcia celej prednášky, kde mal prednášajúci spravenú prezentáciu, ktorú premietal na stenu a pritom rozprával. Milo ma prekvapilo, ako mal naštudovanú danú tému a veľmi zaujímavo ju prezentoval.

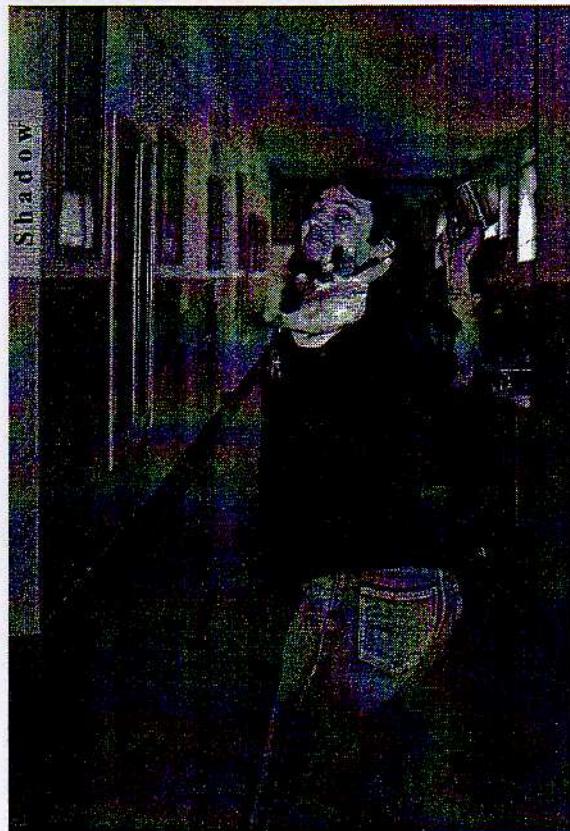
V LARPovej miestnosti sa odohrávali dve prednášky za sebou od BHW productions ohľadne mestských LARPov, ako napríklad BBSD (Bratislava by Sunny Days) atď. Prednáška bola veľmi uvoľnená a skôr taká komornejšia. Po druhej prednáške prišiel na rad program vonku. Vo vnútornom školskom dvore sa konali rôzne šermiarske predstavenia. Začínala skupina historického šermu (ďalej len SHŠ) Cohors Fortis. Predstavenie malo mať vtipný nádych, ale pri veľmi nepodarenej scénke sa bohužiaľ smialo veľmi málo ľudí a aj tí sa nesmiali na zápletke z vystúpenia. Za nimi nasledovala SHŠ Vargar s veľmi podareným vystúpením s názvom *Sluha dvoch páнов*. Skvelé vystúpenie s pekným koncom a veľmi dobre zahraničními vtipnými scénkami. SHŠ Vargar mali na festivale ešte jedno vystúpenie - ohňovú show. Keď ste sa zapozerali a započívali do celého predstavenia, cítili ste sa ako v stredoveku. Všetko sa odohrávalo pod rúškom tmy, čo vystúpeniu dodávalo tiež istú zdravú dávku mystickosti.

Odniesol som si odtiaľ nielen veľa zážitkov a vedomostí, ale aj štyri nové knihy. Istý kníhpredajca tam mal svoj predajný stánok so skvelým výberom a výhodnými zľavami.

Martin Lukáč

SlavCon prekonal očakávania...

Festival slovanskej mytológie, fantasy, sci-fi a pridružených žánrov sa konal 13.-15. októbra v Bratislave na Kvačalovej ulici. Zúčastnilo sa ho okolo 430 návštěvníkov, čo je krásny počet vzhľadom na to, že išlo o prvý ročník a že ho organizovalo občianske združenie *Spoločenstvo Tolkiena*, ktorého vedenie nemalo dosiaľ so zastrešením takejto komplexnej akcie žiadne skúsenosti. Spolu s programom dostal každý návštěvník aj anketu, ktorá mala fungovať ako spätná väzba pre usporiadateľov a zároveň inšpirácia pre ďalší ročník festivalu. Jedna z otázok bola venovaná spokojnosti s organizáciou *SlavConu*. Ja som vyznačila políčko „výborná“, pretože som sa naozaj nemala na čo sťažovať - prednášky sa konali podľa programu, väčšina hostí prišla, členovia *Spoločenstva Tolkiena* akčne a rýchlo riešili problémy, priestory boli dostačujúce, k dispozícii bola okrem dobre zásobeného bufetu aj improvizovaná (a veľmi príjemná) čajovňa i dostatok priestoru v telocvični na rozloženie spacákov.

A teraz trochu menej oficiálne...

SlavCon bol iba štvrtým conom v mojom živote a tak nemôžem tvrdiť, že mám bohaté skúsenosti. Najviac sa mi páčilo na dvoch starých *IstroConoch* a potom už nebola žiadna udalosť tohto typu, ktorá by ma podobne nadchla - až kým neprišiel *SlavCon*. Pri ňom som vycítila, že toto je to pravé orechové, moje sladké conové, čo sa mi bude páčiť.

(Pokračovanie na ďalšej strane...)

Ako to už na takýchto akciách býva, prednášok som veľa nestihla a mrzí ma to - no ak by som sa ich chcela nasýtiť, nesmeli by sa prekryvať, con by musel trvať aspoň týždeň a musela by som naň prísť sama. V opačnom prípade sa to nedá stihnúť - zaujímavých tem je veľa, ale často je začažko opustiť kamarátov, či veselé diskusie odohrávajúce sa mimo prednáškových miestností. Aj o tom sú cony.

V piatok podvečer som dorazila aj so psom až po začiatku oficiálneho programu a išla sa poobzerať. Ako som si predsa vzala, vrhla som sa najprv na predajný stánok kníhkupectva Brloh. V Bratislave sa už často nevyskytujem a tak som s radosťou využila príležitosť. Potom som sa „scukla s partiou“ a začali sme sa túlať spolu.

Neviem už presne, čo sme okrem vyzdvihnutia troch českých návštěvníkov na Hlavnej stanici a pochlakovania sa, robili, pretože si nespomínam, že by som bola na nejakej prednáške :-). Zato sme v jednej školskej triede veľmi rýchlo objavili útulnú čajovňu - v SlavConovej verzii to bola vlastne mobilná Čajovňa u veselého slona s úžasnou zásobou kláštorného kvasu a koláčikov. Čaj sme si nedali ani raz. Ja osobne mám najradšej čaj, ktorý si pripravím sama a tak mi vôbec nevadilo nalievať sa radšej osviežujúcim, kyslastým kvasom. Tvarohová torta Ricotta bola drahá ako Volvo, ale aj tak som si dopriala, lebo len tak pozerať na ňu by som nevydržala. Chutila fantasticky!

Možno zaujímavejší ako torta bol „Viking z čajovne“ (alias Zajo), charizmatický blondiak obsluhujúci hostí, s dlhými vlasmi, briadkou a smejúcimi sa očami, na ktorého som od začiatku vyvalovala oči a premýšľala, kde som ho mohla vidieť... Rovnako na tom bola kamarátka Lenka, ktorej vftalo v hlave to isté. Jediná konkrétnejšia vec, ktorá mi prišla na myseľ bol film Vikingovia, ktorý som videla začiatkom tohto leta, preto som ho v duchu nazvala „vikingom“. No nehral tam... Nakoniec som po troch dňoch prišla k záveru, že má asi ten typ tváre, o ktorej si myslíte, že ju poznáte a zaručene ste ju už videli (a možno aj áno, ale iba na ulici).

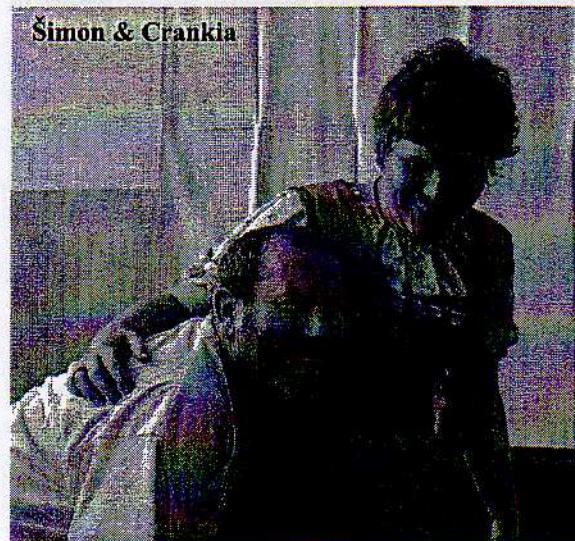
Aby som nezabudla, na SlavCone sa mi stalo niečo neuveriteľné. Ja, večný smoliar, som vyhrala v tombole. A nielenže som vyhrala prvýkrát v živote, ja som vyhrala prvú cenu! Dúfam, že si v tom momente ľudia naokolo nevšimli, že sa tvárim ako veverička z Doby ľadovej, keď vidí žalud. Aby ste si však

nemysleli, že to bol strieborný mercedes alebo víkend s niektorým VIP (významným i prachatým) scifistom, priznám sa, že ide o hru Carcassonne - Objevitelia. Zatiaľ sme ju doma hrali iba raz, ale zdá sa, že má niečo do seba :-)

A teraz trochu tematicky...

Slovanisti

Za každú cenu sme všetci chceli stihnuť sobotnú prednášku Martina „Šimona“ Schustera o sexuálnych zvyklostiach starých Slovanov (samořejme som zmeškala začiatok, vďaka excelentnému obedu v mojej milovanej nemenovanej pizzerii :-). Trieda bola plná sexuchtívých ľudí a spoločne sme počúvali fascinujúcu lekciu o „starovekej“ morálke. Napriek vysokému zábavnému potenciálu témy i Šimonovho ľahkého podania, to bola hodinka plná zaujímavých faktov a hravého interaktívneho vzdelávania. Modernou rečou povedané, Slovania v predkrestanských dobách kládli možno väčší dôraz na sexuálnu výchovu mládeže, než sa kladie dnes v súčasnom civilizovanom svete, akokoľvek „osvietenom“. Síce sa to dialo výrazne odlišnou formou - mladí ľudia boli v určitom veku takpovediac povinní absolvovať praktické cvičenia (:-) na takzvaných *igrištiach* - ale určite to prinášalo aj pozitívne výsledky. Okrem iného boli slovanské ženy aj medzi cudzími národnmi považované za veľmi verné manželky, pretože v skorej mladosti sa vybúrili a ked' prišiel čas na rodinu, plne sa jej oddali. Celá časť prednášky venovaná staroslovanským ženám bola interesantná. Tie podľa Šimona mali výrazne viac zodpovednosti ale i práv ako vtedajšie ženy v krajinách západnej Európy, čo sa pravdepodobne prenieslo aj do dôb nedávno minulých, kedy „západné“ ženy bojovali za zrovнопrávnenie, zatiaľ čo tie „východné“ túto potrebu až tak silno nepociťovali. Žena bola u Slovanov odpradávna považovaná za „krk rodiny“, ktorý riadil chod domácnosti, o mnohých veciach rozhodoval a všetkým to vyhovovalo.

Z Milošovho Ferkovho Krabata som zachytila až druhú polovicu, takže som väčšinou nemala potuhy, o čom je reč a odišla som...

Prednáška legendárnej Františky Vrbenskej mala zaujala len natoľko, kol'ko som bola schopná počuť - a k tomu mi rozl'ahlá telocvičňa príliš nepomohla. No aj tak som ju opustila predčasne, aby som mohla vidieť Petra Weleslawa Kuzmišina... To je jedna samostatná historka :-)

Númen

Všimla som si tohto človeka koncom augusta vďaka článku o slovanských bohoch na SME blogu, na ktorý mi náhodou padol zrak a ktorie prečo ma osvetilo - výborne by sa hodil presne na takýto festival. Omrkla som jeho stránku a oslovia ho. Prehovárala, manipulovala, t'ahala medové motúzy pod nosom.. o conoch nič nevedel, nikdy neprednášal, Bardejov je d'aleko, október hádam ešte d'alej... mŕtna snaha. Nakoniec povolil, že o ňom môžem informovať organizátorov, neskôr sa uvidí. Okamžite som zalarmovala kamarátku zo Spoločenstva Tolkiena s jasným odkazom „píše o slovanských bohoch, chyťte ho, treba ho dostať na SlavCon prednášať!“ Nakoniec sa podarilo, súhlasil, vydržal... a prišiel. Tak som ho chcela vidieť, reku za tú námahu hraničiacu s psychickou ujmou, čo som naňho vynaložila... sa s ním aspoň zoznámim a spýtam sa ako sa mu na SlavCone páči.

Napriek tréme, ktorú na ňom bolo jasne vidieť, dopadla jeho prvá prednáška nad očakávanie dobre. Po prednáške bol spokojný, ale bolo vidieť, že tú správnu atmosféru ešte necití. Zadosťučinenia sa mi však dostalo večer, keď sa rozparádil na koncerte Vrbovských Vŕb a celý spotený a šťastný sa mi pod'akoval, že som ho prehovorila. Mala som z toho obrovskú radosť.

Trekkies

Páčilo sa mi aj na palube scifistov, kde celá sobota patrila fanúšikom i odborníkom na Star Trek. Aj keď nie som „trekkie“ a všetky moje skúsenosti s týmto fenoménom sa dajú zhrnúť do jednej dlhšej vety, cítila som sa medzi nimi príjemne a výborne sa mi relaxovalo. Možno to súviselo s tým, že na trekisticke prednášky som mohla prísť, kedy som

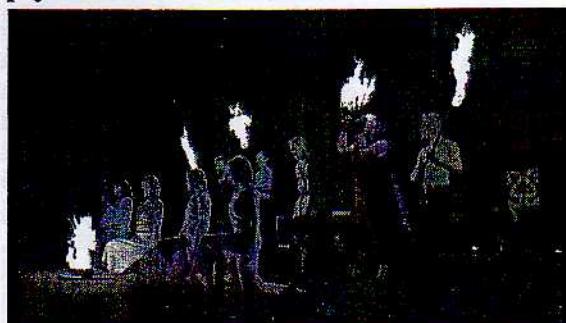
chcela a ľahko vniknúť do témy (prípadne len uvoľnenie počúvať:-). Dobre som sa pobavila pri rozprávaní „Proč nesnášim Star Trek“, aj keď ma trochu sklamalo, keď prednášajúci po pätnástich minútach vtipné urázky ukončil vyhlásením, že v skutočnosti Star Trek miluje a začal hovoriť vázne. No vďaka veselej povahе celého českého fandomu (ak ich môžem takto hodiť do jedného vreca), nebola o humor núdza ani potom.

Ohňovzdorní šermiari

Skupina historického šermu *Vargar* bola tiež špičková. V sobotu poobede predviedli s veľkým úspechom predstavenie za svetla (ktoré som si pozrela aspoň na fotkách) a večer o deviatej bombastickú ohňovú šou, ktorá mi vyrazila dych. Už som ich pári videla, ale takouto choreografiou, atmosférou, šikovnosťou a celkovým výkonom ma dostali. Aj keď som opäť prišla po začiatku a horko-t'ažko hľadala medzierku v dave divákov. Najväčší šok som mala, keď odrazu z reproduktorov začala znieť božská hudba tureckej speváčky *Sezen Aksu*, ktorá na Slovensku asi pozná veľmi málo ľudí. Jej hlas i rytmika fantasticky ladili s vystúpením. Krásny zážitok.

Tolkienisti

Nesmú na žiadnom cone chýbať a to je dobre. Ich láska a oddanosť svetu *Pána prsteňov* prechádza až do roviny vznešenosťi, ale je ešte lepšie, ak si popri tom dokážu aj požartovať, prípadne vystreliť z niektorých postáv ozivených profesorom Tolkienom. Tak tomu bolo aj na (jedinej) prednáške tolkienistov, ktorí som absolvovala v nedeľu, keď sa hovorilo o „Tolkienových ženách“. Predstavovanie zaujímavých hrdiniek a rozprávanie ľubostných príbehov sa zvrhlo až na šťavnatú diskusiu o erotických pohnútkach párovania rozdielných rás (elfky+muži, elfovia+ženy) a genetické otázky výsledkov takýchto vzťahov. Pre mňa zábavné i veľmi príjemné ukončenie SlavConu.

Vargar

Môžem len dodať, že:

1. sa hanbím, že SlavCon bol pre mňa festivalom v znamení neskorých príchodov,
2. je škoda, že som sa vzhľadom na bohatý program zúčastnila príliš málo prednášok,...ale verím, že keď sa mi v nasledujúcich rokoch podarí navštiviť ďalšie sci-fi a fantasy festivaly, budem sa menej flákať s kamarátmi a viac sa vzdelávať:-)

Dovedenia o rok na SlavCone 2007!

Aneta Čižmáriková
www.cizmarikova.blog.sme.sk

ROZMNOŽOVANIE TRPASLÍKOV

Tí, ktorí sa na SlavCon 2007 nedostali, popr. tí, ktorí si prednášku o Rozmnožovaní trpaslíkov nechali ujsť, majú teraz jedinečnú príležitosť vychutnať si aspoň jej písanú verziu, ktorá prichádza s viacerými revolučnými pohľadmi na sexualitu trpasličieho plemena. Prenechávame slovo Dandy a Númen. Enjoy!!!

Všeobecne o trpaslikoch

Aulé, kováč Valar, stvoril Sedem otcov trpaslíkov vo veľkej sieni pod horami Stredozeme za veku temnoty, keď celú Stredozem ovládal Melkor a jeho sluhovia z Utumna a Angbandu. Preto urobil trpaslíkov statnými a silnými, aby na nich nepôsobil chlad ani oheň, a húzevnatejšími než plemená, ktoré vznikli neskôr. Aulé vedel aj o Melkorovej veľkej zlobe, a preto utvoril trpaslíkov tvrdošijných, nepodmaniteľných a vytrvalých vo svojej práci i žiaľoch. V boji boli statoční a na ich hrdosti by ste mohli lámať skaly.

Trpaslíci dolovali v hlbinách - boli kamenármi, spracovateľmi kovov a kameňa. Výborne sa hodili pre remeslá Aulého, ktorý vytváral hory, pretože ich vytvoril silnými, fúzatými a otužilými, ale nie vysokými. Merali od štyroch do päť stôp, a pretože ich čakala dlhá lopata, dostali život v dĺžke dvoch a pol storočia. Boli teda smrteľní a mohli byť tiež zabiti v boji. Aulé dal trpaslíkom múdrost' v ich remeslach a dal im ich vlastný jazyk, khuzdulčinu. V tomto jazyku sa Aulé volal Khazad, bol to však jazyk tajný a až na niekoľko slov neznámy všetkým okrem trpaslíkov,

ktorí si ho žiarivo strážili. Trpasliči vždy vzdávali vdáku Aulému a uznávali, že od neho dostali svoju podobu. Naozajstný život ale dostali až z moci Ilúvatarovej. Traduje sa, že ked' Aulé trpaslíkov vyrobil, tajne ich schoval pred ostatnými Valar a mysel si, že ich schová aj pred Ilúvatarom. Ilúvatar ale o Aulého čine vedel a usúdil, že to nemyslel zle. Preto trpaslíkom daroval život. Nedovolil však aby toto plemeno predišlo jeho vyvolené deti, elfov, ktorí mali byť prvorodení. Ked'že už trpasliči boli utvorení, Aulé ich vzal a uložil hlboko do kameňa a v tejto tme Sedem otcov trpaslíkov spalo mnoho vekov. Po prebudení elfov sa Sedem otcov trpaslíkov pohlo, ich kamenná komora pukla a oni sa prebudili. V análoch sa píše, že týchto Sedem otcov vybudovalo veľké sídlo pod horami Stredozeme, avšak z elfských opisov vieme iba o troch trpasličích rišach. Belegost a Nogrod v Modrých horách a Khazad-Dûm v Hmlistých horách. Prvým otcom trpaslíkov bol Durin a pokladá sa za predka všetkých kráľov Fúzačov. Vybudoval si sídlo v jaskyniach nad Kheled-Zaram, východne od Hmlistých hôr, kde sa nachádzali bane Morie. Žil tam tak dlho, že bol široko-ďaleko známy ako Durin Nesmrteľný. Nakoniec však predsa zomrel, ale jeho rod nevymrel a v jeho dome sa päťkrát narodil dedič tak podobný svojmu praotcovi, že dostal meno Durin. Trpasliči skutočne verili, že je to Nesmrteľný, ktorý sa vrátil, majú totiž o sebe a svojom osude mnohé podivné povesti a povery, ktorími sa však teraz nebudem zaoberať.

Z elfich bájí sa dozvedáme, že existovali trpaslice, ale bola ich sotva tretina. Čo sa týka vzhľadu neboli odlišiteľné od svojich partnerov. Na základe našich pozorovaní a týchto indicií máme dojem, že teória o trpasličích ženach stojí na vratkých nožičkách. Tak isto aj bájky o tom, že trpasliči si svoje ženy ukryvajú pred cudzincami (Nie je známe, či preto, že sú pekné alebo či sú to práve trpaslice, ktoré desia draky). Tiež je možnosť, že trpasličie samičky natoľko odradil život ich druhov, že ich opustili a začali vlastný emancipovaný život ďaleko od svojich zarastených a páchnúcich druhov.

Tu však narážime na tzv. "Snehulienkin syndróm". Niektoré ľudské alebo elfské ženy pritáhuje trpasličia chlapatosť a zápach, čo mylně pokladajú za mužnosť, pretože je vedecky dokázané, že sú to vonkajšie prejavy vysokej hladiny testosterónu. Avšak trpasliči testosterón nesignalizuje schopnosť mať zdravé potomstvo, ale je prejavom toho, že trpaslík bol dlhší čas odlúčený od jeho bane. Nemáme však dojem, že by sa trpasliči takejto pozornosti nejak výrazne bránili.

Zopakovali sme si teda, ako trpasliči vznikli a my vám teraz priblížime ako prichádzajú na svet. Všetci sme už dosť veľkí na to, aby sme uverili, že ich bociany ani vrany nenosia, a kvôli váhe zbroje by ich uniesli akurát tak trollie kačice. Budeme teda predpokladať, že sa rozmnožujú tak ako všetky ostatné tvory. Už sme spomínali Sedem otcov trpaslíkov, ale nikde v análoch sa nespomínajú ich matky. To ponecháva priestor na rôzne teórie a spekulácie, ktoré si bližšie rozoberieme.

Spôsoby vábenia

Iste ste už počuli o "vyskakovani trpaslíkov z kameňa". Avšak v tomto prípade nejde o spôsob rozmnhožovania, ale o "akt vábenia". Vzhľadom na to, že podľa povesti sa trpasličieho výzoru desili aj draky, býva pre trpaslíkov zložité najť si partnera, keďže na vznik malého trpaslíka potrebujeme trpaslíkov dvoch. Samčekovia (alebo samičky), vyskakujú na svojich vyvolených spoza kameňov, čím sa ich snažia zaujať. K ďalším spôsobom vábenia patrí napr. grgranie alebo predvádzanie plynnotnosti. Taktiež sme zaznamenali snahu upútať partnera zbrojou a zbraňami alebo romantické ovalenie partnera a následné odťahnutie si ho do ústrania. V čase ruje (zhruba raz za sedem rokov) u trpaslíkov možno pozorovať lesklejšiu zbroj, hebkejšiu srst, zvýšenú agresivitu a plynnotnosť.

Rozmnhožovanie

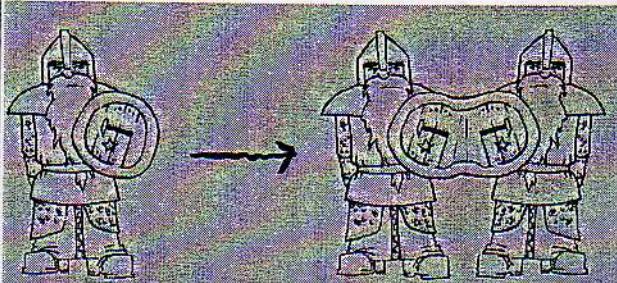
Na svet trpaslíkov sa na záver pozrieme z hľadiska modernej biológie. Odrazíme sa od bunkovej teórie Schleineho a Schwanna z roku 1838, našich pozorovaní a následných špekulácií. Pomerne neistou dedukciou sme dospeli k záveru, že trpasliči asi patria medzi živé organizmy, teda sa môžu rozmnhožovať nasledovnými spôsobmi:

Nepohlavne:

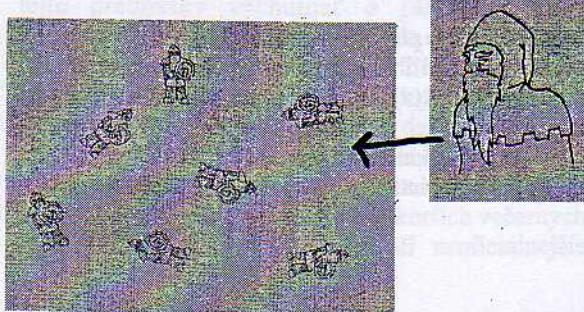
V čase akútneho nedostatku malých trpaslíkov, sa trpasliči môžu rozmnhožovať aj nepohlavne. Čiže z tela jedného rodičovského organizmu vzniká nový jedinec, klon.

Základné typy delenia:

- *pozdĺžne delenie*: Veľa z vás si isto kladie otázku, ako sa delia trpasliči...vieme, že sekerou, ale taktiež je možné, že aj pozdĺžnym delením.

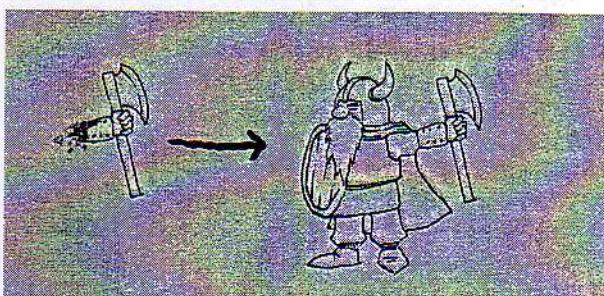
- *tvorba výtrusov = spór*: zo spór vznikajú noví jedinci. Spóry sa trúisia z chlapatých častí tela, najmä brady.

- *pučanie*: na rodičovskom jedincovi vznikne hrbolček, postupne rastie a vyvíja sa, následne vzniká nový jedinec. Ak sa novoznáknuté jedince neoddeľujú od materského organizmu, tvoria sa kolónie. Zväčša sa hrbolček vytvorí na helme jedinca (alebo štítu).

- *rozpad - schizogónia*: z prasknutého jedinca sa vydá tucty malých trpaslíkov, ktorí postupne dospejvajú a nadobudnú veľkosť plnohodnotného trpaslíka.

- *vegetatívne rozmnhožovanie*: Z oddelenej ľubovoľnej časti trpaslíka sa dotvori nový jedinec.

Pohlavne:

Jeho podstatu vás učili v škole a zrejme ste už mali možnosť si ju aj vyskúšať, preto sa jej fungovaním nebudeť d'alej zaoberať. Avšak nie je isté, či trpasliči patria k hermafroditom alebo či sú oddeleného pohlavia. Taktiež sme pozorovaním nedospeli k jednoznačnému záveru, či sa samčekovia od samičiek nejakým spôsobom líšia.

Tu prichádzame k úvahám o vzniku sadrových ozdôb, okupujúcich záhradky.

Vzhľadom na to, že boli údajne stvorení z kameňa a hliny, môžeme predpokladať, že sa trpasliči rozmnhožujú tiež tým istým spôsobom ako kamene, čiže trením. Toto je možné pozorovať najmä u trpaslíkov žijúcich osamele vo vysokohorskom prostredí. U týchto jedincov tiež niekedy dochádza k páreniu s kameňmi. Pri párení so sádrovcom sa niekedy rodia jedince s vrodenými vadami a sklonom k sádrovateniu, čoho príznakom je nosenie malých červených čiapčiek a priateľský vzťah k žabám. Tieto jedince môžeme často vidieť ako sa zakrádajú predzáhradkami. Ostatnými trpasličkami sú pokladaní za menej cenných a bývajú terčom posmechu, najčastejšie prezývaní ako tzv. *záhradné ozdoby*.

(Pokračovanie na ďalšej strane...)

Trpaslíci a Slovania

A ako našich drobných chlpatých priateľov videli naši predkovia? Na základe dochovaných informácií je isté, že trpaslíci, alebo tvorovia trpaslíkov silne pripomínajúcich, žili (a možno ešte stále žijú) medzi nami...

Lužickí srbi poznali *Ludkov*, ktorí okrem toho, že boli remeselné zruční a tiež dobrí kováči, piekli piesčitý hrubý chlieb medzi kameňmi, čo nápadne pripomína bojový trpasličí chlieb (viz. Úžasná Zemeplocha, resp. Plochozem). Drobni mužici žijúci u lužičanov boli napríklad známi tým že obľubovali pivnú polievku.

Z análov sa dozvedáme, že aj Slovinci v Štýrsku verili v dačo nazývané *škrat*, *škratec*. Taktiež vraj boli chlpatí po celom tele, čím svoje telo starostlivo ukryvali. Zdržovali sa prevažne v horách, čím nám zase nápadne pripomínajú trpaslíkov. Zaujímaví sú pre nás práve odkazmi na fakt nosenia červenej čiapky, ktorá im prepožičiavala neviditeľnosť.

Poliaci poznali tzv. *zakrslíkov*, alebo Kašubovia tvorov zvaných *Dremne*, *Drumne*, nosiacich červené čiapočky. Nechceme teraz narátať na Červenú čiapočku, i keď o tom by sa tiež dalo polemizovať... ale naskytá sa nám tu iné vysvetlenie nosenia červených čiapočiek a totož, že ich majitelia sa *domnievali*, že sú neviditeľní, čím si vyslúžili posmech svojich súkmeňovcov v podobe komických sadrových sôch.

Záverom autorky dúfajú, že objasnili aspoň niektoré zo záhad okolo tajomného etnika trpaslíkov.

Daniela „Dandy“ Bodíšová
& Natália „Númen“ Trejbalová

ZA DESAŤ (2)

Predstavte si situáciu... Sedíte v Horícom kresle oproti M. Nikodýmovi (dúfam, že ešte stále robí Milionára...). Pri úvodnom predstavovaní sa, ste o sebe prezradili, že ste Tolkien-positive. Otázka za päť miliónov: "Ako sa volala Bilbova matka?" Celé Slovensko očakáva odpoveď hodnú znalca.... Ale vy len sedíte a potíte sa... Trpas ako svíňa... čo teraz?

Aby sa Vám (a najmä mne...) niečo podobné nestalo, rozhodol som sa, že v každom Athelase Vám prinesiem vždy desať základných informácií týkajúcich sa profesora Tolkiena a jeho diel.

Náš seriál pokračuje druhou časťou. Na programe je...

Hobbit

1. Hobbit vyšiel 1. 9. 1937 (JRRT ho začal písat' medzi rokmi 1930 a 1935)

2. Bilbovi rodičia sa volali Beladona (rodená Bralová) a Bungo (Pytlík)

3. Thorinovu družinu tvorili trpaslíci Dori, Nori, Ori, Oin, Gloin, Fili, Kili, Bombur, Bifur, Bofur, Dvalin, Balin a Thorin. (Samozrejme a Bilbo a Gandalf. Ale šlo mi najmä o trpaslíkov. Tých si málokto pamätá)

4. Mesačné runy na Thorinovej mape boli viditeľné len počas Svätojánskej noci. (A aj to asi len pri dorastajúcim mesiaci).

5. Gandalf opustil družinu na okraji Temného hvozdu. (25.7.2941 T.v.)

6. Trpaslíci v Temnom hvozde trikrát vyrušili hodujúcich Elfov.

7. Správca kráľovského paláca a Veliteľ stráže sa opili vínom z Dorwinionských viníc.

8. Správu o slabom mieste Šmakovho (Smaugovho) panciera doručil Bardovi drozd.

9. Správu o Šmakovej (Smaugovej) smrti doniesol trpaslíkom havran (Roak, syn Krákov).

10. Bitky piatich armád (23.11.2941 T.v.) sa zúčastnili na jednej strane armády Ľudí, Elfov a Trpaslíkov a na druhej strane armády Skretov (Škratov) a Vrkov (Vargov).

Bonus: (ktorý je podľa mňa zaujímavý, ale nie nutný)

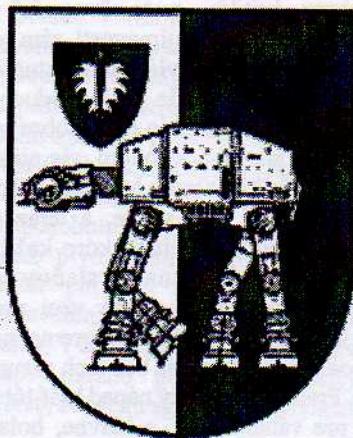
a) Zlobri (Bilbovo prvé dobrodružstvo) sa volali Tom, Bert(a) a Vilda (v českom vydaní pozn.red.).

b) Bilbo získal Jeden Prsteň 19.6.2941 T.v.

c) V Bitke piatich armád padli Fili, Kili a Thorin.

Ján "Eruantalón" Bakoš

KOPRCON (17. - 19. nov. 2006)

17.november - deň, kedy oslavujeme nežnú revolúciu a víťazstvo nad totalitným režimom. Podaktori ho strávili nostalгickými spomienkami na námestí, my - zbierka separatistov zo Spoločenstva Tolkienu, sme ho oslávili družbou s bratmi Čechmi na akcii už niekoľko rokov známej ako KoprCon. Malý, ale o to krajší con v peknom prostredí severočeského mestečka Kopřivnice.

Už na stanici v Studánke pri prestupe na motorový vláčik sme spozorovali početnejšie skupinky známych tvári. Áno, boli tam aj oni, trekkies, fanúšikovia Star Wars, tí, čo, holdujú Star Gate (nie, ani ja neviem prečo) a iní sci-fi fanovia. Čoskoro sa celý vozeň naplnil a náhodný cestujúci sa iba nemo a možno trochu vystrašene pozerali na to, ako sa rozbieha konverzácia medzi kazdoročnými účastníkmi tejto akcie. Avšak v Kopřivnici sme vystúpili a dlhý zástup mladých, prevažne čierne odetylých podivne vyzerajúcich ľudí s batohmi a karimatkami sa vinul celým centrom tohto českého mestečka. Pravdepovediac, nechcem vedieť, čo si o tom domáci mohli myslieť. Keď na vás niekto mieri na fukovacím laserovým mečom, sú asi iba dva spôsoby reakcie, "No, Luke, I'm not your father" je jedna z nich a tá druhá je nekontrolovatelný smiech...

Ako správni buržui sme si hned po registrácii našli sympathetick trampolínu a tak sme sa Eru, Dandy a ja, Númen, mohli pohodlne usadiť, prežúvať elfie uchá a sledovať, ako sa telocvičňa začína napĺňať. Poobede nasledovali nejaké tie prednášky, išli sme najprv na premietanie fan filmov a odšial na nás vlastný prednáškový blok. Účasť bola značne skromná, holt, trekkies.....tssss.....S mojou sestrou Drakopanicou sme objasnili záhadu rozmnožovania trpaslíkov (čitatelia si majú možnosť textovú verziu tejto prednášky vychutnať o pári strán ďalej pozn.red.), Lothmíril nás potrápila vedomostným kvízom zo Stredozeme a napokon sa debata pri Eruovej prednáške o Lodiach a vodných udalostiach Stredozeme zvrhla na kreatívnu debatu o riešení rôznych ošemetných otázok ohľadne Pána prsteňov. Naša misia bola splnená a my sme sa s klúdom mohli vybrať hobitiť, ehm, večerať. V neskorších večerných hodinách sa ako vždy odohrávali neoficiálnejšie

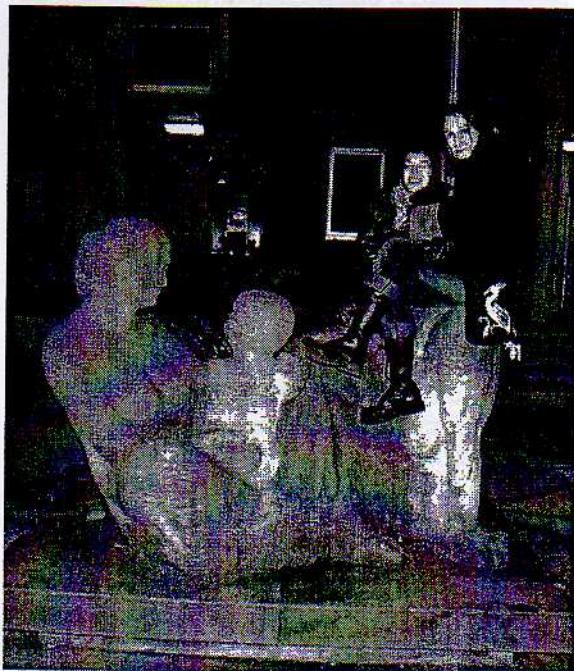
debaty a úplne neoficiálne posedenie pri vodnej fajke, pri ktorom sa ocitli snáď všetci organizátori a aj iné kreatúry :-)

Sobota sa začala ľažkým prebúdzaním sestry Drakopanice, pri ktorom boli využité aj chemické zbrane, toť ponožky nekromanta. Hovorí sa ale, že účel sväti prostriedky a bolo tomu tak aj teraz: doobeda sme sa vydali na pút' centrom Kopřivnice. Bola úspešná, zmrzlinu majú dobrú a aj čínske bistro je lacné. Po návrate do školy sme zhliadli čo-to z prednášky o Ženách na temnej strane, v ktorej sa spomínali najmä temní muži, ale proti gustu žiadnen dišputát, ako hovorí moja babka. A tak sme sa vydali na premietanie anime. Oblúbený Howl's Moving Castle nesklamal. Vrcholom dňa ale bola rozhodne naša "cesta do hľbky trekkieho duše" započatá prednáškou "Prečo neznášam Star Trek" pokračujúca premietaním prvých filmov o Star Treku. Odborný výklad nám podal dlhorocný trekkie, inak sympathetický človek, ktorý si od nás aj kúpil tričko (záujemcovia o kvalitné batikované tričká kontaktujte redakciu pozn.red.). Ale nie iba preto si ho vážime.

Večer sme sa zúčastnili gala večera, vtipnej udalosti, na ktorej CSWU dokázalo, že ich divadelné hry sa vždy oplatí vidieť. Princezná Leia, ktorej sa z uší hompáľajú sladké zatočené rožky, Obiwan Kenobi ako starý notorik a Luke Skywalker ako zosobnenie typicky českého blbého Honzíka poteší dušu každého fantastiky milujúceho človeka.

Aby som to nejako zhrnula, KoprCon je sice iba con-ík v porovnaní s akciami s účasťou zopár tisíc ľudí, ale človek z neho odchádza s pocitom, že o rok sa zase rád vráti. Nie kvôli tomu, že by sa hosťom mal stáť ich idol z detstva alebo že by sa premietal nový diel série Star Gate, ale kvôli tomu, aby sa znova stretol s ľuďmi podobne „postihnutými“, pozrel pári prednášok a zasmial sa na improvizovanom divadle na star wars nôtu.

Natália „Númen“ Trejbalová

ZO ZÁKULISIA PÁNA PRSTEŇOV

Kto sa v Tolkienovi a jeho Pánovi prsteňov „vrtá“ už dlhšie, iste vie, že po vydaní tohto diela sa objavilo viacero knižných kritík, ktoré sa snažili zhodnotiť Pána prsteňov ako dielo so všetkým, čo k takej kritike patrí. Vôbec prvou kritikou (či skôr pokusom o kritiku) bola útla knižka od **Wiliama Readyho: The Lord of the Rings and Understanding Tolkien**. Vyšla bezprostredne po vydaní LOTRa a samotným profesorom bola považovaná za úplne scestnú. Druhou stránkou mince je pravdepodobne dielko Lina Cartera: **Tolkien: Zákulisí Pána prstenů**. Knižka bola napísaná na konci šesťdesiatych rokov v dobách tolkienovského kultu. Ide o mimoriadne trefnú kritiku napísanú na slovo vzatým odborníkom. Carterova kniha vyšla v roku 2002 aj v Čechách a my sa na ňu teraz podrobnejšie pozrieme...

Názov: Tolkien: Zákulisí Pána prstenů
Autor: Lin Carter
Preklad: Stanislava Posustová
Vydal: Argo
Obálka: Pavel Rút

Kedže táto kniha je kritikou, syntézou a ontológiou diel ako Hobbit a LOTR, tak fantastickej literatúry všeobecne, a teda ako hodnotenie a štúdia nemá epický dej, budeme postupovať po kapitolách. Je ich 16, pričom prvých 7 preskočíme, pretože sa jedná o skrátený životopis profesora Tolkiena a dejové zhrnutie kníh Hobbit a Pána prsteňov, a k tomu nemám čo dodať, jedine, že by som ich chcel prerozprávať... čo nechcem a v tomto fanzine by to bolo pravdepodobne viac než zbytočné. Ostatné kapitoly ale každú zhrnem vetou-dvoma.

Táto knižka nie je niečo ako oficiálna, alebo schválená štúdia o inkriminovaných dielach, ani nič podobné, je to čisto subjektívny názor autora, čím sa ten nijak netají a hned na začiatku knihy to uvádzia. Autor si kladie za cieľ objasniť čitateľom, čím vlastne Pán prsteňov je... Rozprávka? Ideologická príručka?

Autor sa nevyhýba špekuláciám, pre ktoré má ale

slušné podklady a odôvodnenia, takže sú prípustné a rozhodne zaujímavé. Každopádne sa ale viac zaoberá faktami, takže sa nemusíte obávať, že ide o niečo iné ako serióznu kritiku, a to "vesmēs" pozitívnu. Dozvedáme sa mnoho zaujímavostí, sám som si pri jej čítaní, ktoré nie je nijak zvlášť intelektuálne náročné, čím nechcem povedať, že je jednoduché, hovoril: „fakt, takto to naozaj mohlo dosť dobre byť... pekný postreh...“. Len tak mimochodom, vie niekto, že plný titul profesora Tolkiena zniesiel: M.A. John Ronald Reuel Tolkien F.R.S.L. ? (No vidíte, a teraz už viete...) Knihu môže v podstate čítať skoro každý, ale tým, ktorí ešte nečítali Pána Prsteňov ju naozaj neodporúčam, pretože niektoré veci preskakuje a "samozejmostiam", ktoré sú ale pre neznanca nové a celkom podstatné (aj keď sa bez nich rozumieť dá), sa nevenuje. Preto nie je dobrý nápad brať túto knihu ako recenziu pre vás hajúcich... a hlavne, bola by riadna hlúpost si to čítať pred trilógiou, obrali by sme sa o veľké množstvo vzrušenia a prekvapení... a tajomstvo patrí k jednej zo základných lágadiel akejkoľvek literatúry... pre SF,F a H to platí dvojnásobne.

Kapitoly

8.kapitola Autor si kladie zásadnú otázku: K akému žánru Pán Prsteňov patrí? Otázka sa nám môže zdať smiešna. Všade predsa počúvame, že patri ku klenotom fantasy. Lenže... fantastická literatúra, ako ju poznáme dnes, je mladučká... v r.1960 to tak jasné vôbec nebolo... predtým sa niektoré fantasy radili skôr k surrealizmu či symbolizmu, nepísala sa "fantasy pre fantasy", ako je tomu dnes... ó, šťastná to dnešná doba, aspoň teda pre tento žánre...

9.kapitola - Tvorí vlastné pokračovanie ôsmej kapitoly a k tomu rozoberá Tolkienovu (tuším 80 stranovú) esej O rozprávkach, celkom výstižne. Túto kapitolu nemôžem inak ako pochváliť. Čisto subjektívne. Takže na konci Pán prsteňov končí so zaradením "fantastický románový epos"(čo je podľa mňa od Cartera veľká poklona).

10.kapitola - Rozoberá, kde sa zrodil epos fantastična. Bolo to dosť dávno... aj keď, čo je to dávno, povedal by Lama Wu... (ale to už vykrádam, pardon.)

11.kapitola - Máme tu dejiny eposu, koniec antického a počiatky stredovekého eposu. Najaktívnejší sú tu francúzi, cez 110 pokusov o epos. Pokusov je to správne slovo... Veľkosť (teda hodnotu zapamäťateľnosti) dosiahol len jediný - Chanson de Roland (Piešieť o Rolandovi). Najviac ich napísali - najviac ich aj pokazili. A čo im môžeme naozaj zazlievať, je degradácia eposu na rytiersky román produkovaný naozaj masovo - tu boli rozdiely v kvantite a kvalite ešte nepríjemnejšie... z francúzskeho vyučovania sa ozajstný epos už nepozbieral...

12.kapitola - Prechádzame vývojom, vrcholom a zánikom rytierskych románov. Aj keď sa

oproti eposu jedná o degradáciu, nájdu sa tu dva-tri skvosty (vo svojej kategórii), napr. Zúrivý Roland či Amadis. A hlavne-prvýkrát sa v populárnej literatúre začína používať mágia(!)...

13.kapitola - Hovorí sa tu o ľuďoch, ktorí položili základy fantasy, o ľuďoch, ktorí boli schopní pospájať prvky eposu, ság a rytierskeho románu do diel, ktoré dnes voláme fantasy romány.

14.kapitola - Zaoberá sa dielami, ktoré inšpirovali profesora Tolkiena v jeho spisovateľskej tvorbe. Nájdeme tu mnoho udalostí, mien a dejových súvislostí, ktoré inšpirovali pána profesora.

15.kapitola - Lin Carter ide po stopách Tolkienovych mien. Zistime, že len minimum mien si pán profesor vymyslel úplne „z brucha“, väčšina pochádza zo starej, prevažne severoeurópskej, mytológie a mnoho z nich má silnú symboliku.

16.kapitola - Rozoberá Tolkienov zemepis. Čo dodať viac... snáď len, že kapitola začína citátom Hermana Melvillea: „*Nie je na žiadnej mape; skutočné miesta tam nikdy nie sú.*“ Na zamyslenie, že...? Potom tu nájdeme ešte pár riadkov o niektorých Tolkienovych magických predmetoch, ako Prsteň, Morgothova železná koruna či silmarily. „Puän final“.

Zhrnutie

Kniha neslúži za náhradu ničomu, čo napísal profesor Tolkien, alebo iní kritici, a ani sa tak netvári. Je to triezve, a niekedy dokonca vtipné (to je u syntéz vzácnosťou) dielko (172 strán, ked' nepočítam bibliografiu). Cena záleží od miesta, ja som mal to šťastie ju dostať za (v dnešnej dobe) smiešnych 69 korún. O 300 metrov ďalej stála 229 SK. Takže tak... čas mu venovaný nie je rozhodne stratený, ak máte k literatúre aspoň priemerný vzťah.

Poiux Cansok

Linwood Vrooman Carter

Narodil sa 9.júna 1930 v St. Peterburgu na Floride (netušil som, že na Floride je Peterburg...). Zomrel 7.februára 1988 na zástavu srdca vyvolanú už predchádzajúcimi problémami s plúcami. Pracoval ako žurnalist, nakladateľský redaktor a občas ako spisovateľ na voľnej nohe. Jeho celoživotným čitateľským, vydavateľským aj spisovateľským záujmom bola fantastická a vedecko-fantastická literatúra, v ktorej bol neobýajne sčítaný a zorientovaný. Jeho pohľad v tomto žánre sa odraža aj v jeho rozbere Pána Prsteňov. Napísal viac než 50 kníh, prevažne fantastického žánru. Prvá (*The Wizard of Lemuria*) vysla v roku 1965, posledná (*Callipygia*) tesne pred jeho smrťou, vo februári 1988. Jeho spisovateľskými vzormi boli Robert E. Howard, Edgar Rice Burroughs, Howard Phillips Lovecraft a James Blanch Cabell. Ako autor sa nikdy nevymaniel z ich vplyvu. Jeho najvýznamnejším prínosom žánru bolo redigovanie edície Ballantine's Adult Fantasy Series, v ktorej vyšli pozabudnuté klasické diela fantastickej literatúry z 19. a začiatku 20.storočia

TANCUJ...

Tancuj, tancuj rýchlejšie!

ozýva sa mi v hlave, jeho hlas mi nemilosrdne pripomína, čo je mojím osudem a budúcnosťou. Na kresle predo mnou sedí mohutný chlap, skúmovým pohľadom prechádza po mojom tele. Otáčam sa čoraz prudšie, snažim sa nepočuť jeho drsný smiech, cítim k nemu odpor, nie, Rail má pravdu, tomuto mužovi nebudem nikdy patriť! Dvíham ruky k stropu, zakláňam sa, zvodeným pohybom sa dotýkam vlastného tela, uistújem sa, že... Rail má pravdu! Hudba je zas o čosi ohnivejšia, reagujem na ňu, cítim rytmus, cítim nechut' k sebe samej, nenávisť k vlastnej zbabelosti, nenávisť k... nehľadám už oporu v Railovom úsmeve, snažim sa nevšímať si ho po boku mocného panovníka, nechcem vidieť ten triumfálny výraz tváre, nechcem už byť jeho nástrojom, nie... Plamene po bokoch sály sa zvijajú, nechávajú sa unášať tónmi, a ja tiež, nevnímam už nikoho iného, len melódii, jej silu, vyráža mi dych, otupuje zmysly, nedokážem sa sústrediť na nič iné, ani na vlastnú úlohu... Strhávam zo seba šaty, neuvážene, bezmyšlienkovito, na nahom tele, na tmavej pleti sa odraža svetlo ohňa, odhaluje moju krásu, a dýku pripevnenú o stehno, plynulo ju tasím a jej ostrie pretína vzduch v elegantnom oblúku, stačí jediné seknutie, všetci sú ochromení strachom, stačí jeden pohyb a bude po všetkom, Rail a ja budeme slobodní... Zabijem človeka, ktorého nepoznám, ktorý mi nikdy neublížil, ktorý by mi určite ubližoval, zabijem ho, koho mám však zabiť, nedokážem mu pozrieť do očí, Rail dosiahne, čo chcel, odstráni najmocnejšieho muža krajiny, ktorý si svoju moc nezaslúžil, aspoň to Rail hovoril, ktorý mu stojí v ceste, aj ja som len Railovou bábkou, ozdobou jeho večierkov, jeho posteľe, jeho otrokyňou, slúžkou, jeho vrahom...! Vrahom! Kvapky červene mi dopadnú na perly, na tvár, na rukoväť dýky, čepel' zalejú ako oceán, mám pocit, že sa mi vracajú zmysly, rozum, no necítim Railov stisk na zápästi, nevedomujem si prekvapený, zahanbený pohľad vládcu Al Faentalu, ani to, že

všetko vrátane môjho vlastného života som

zničila, vidím len Railovu krásnu

tvár z netvorenú

predsmrtným

kŕčom a počujem

jeho hlas,

donekonečna

opakujúci

Tancuj...!

Veronika "Lothmíril" Frankovská

NIK PERUMOV - PRSTEŇ TMY

Meno Nikolaja (Nika) Danieloviča Perumova (nar. 1963) je v žánri fantasy už takmer pojem. Často povedať či v dobrom alebo zlom. Ide o mimoriadne plodného spisovateľa, ktorého odkojila šíra matička Rus, dnes žije v Spojených štátach. Autor má na konte vyše 19 románov fantastického žáneru, ktoré sa v rusky hovoriacich krajinách tešia veľkej obľube medzi nimi má svoje miesto aj trilógia Prsteň temnoty (Koľco tmy) dielo, ktoré rozprútaло na poli fantasy literatúry ohnivé polemiky. Svoje polienko do ohňa teda hodíme aj my a to hned' dvoma pohľadmi na spomínanú trilógiu. Ako prvý vám ponúkame príspevok Jozefa Svíteka, autora a prekladateľa, ktorým bol Prsteň tmy preložený do slovenčiny.

Pokračovanie Pána prsteňov...

Clenov Spoločenstva Tolkiena iste zaujme informácia, že v Rusku sa v roku 1996 objavila trilógia KOLECO TMY, ktorej autorom je Nik Perumov, plným menom Nikolaj Danielovič Perumov z Petrohradu dnes Sankt Peterburg. Prvú zmienku o tom sme sa dočitali v českej Ikarii. Používam množné číslo, lebo vtedy som bol členom sci-fi klubu Quasi a tam sme sa rozhodli získať originál románu a začať s jeho prekladom do slovenčiny.

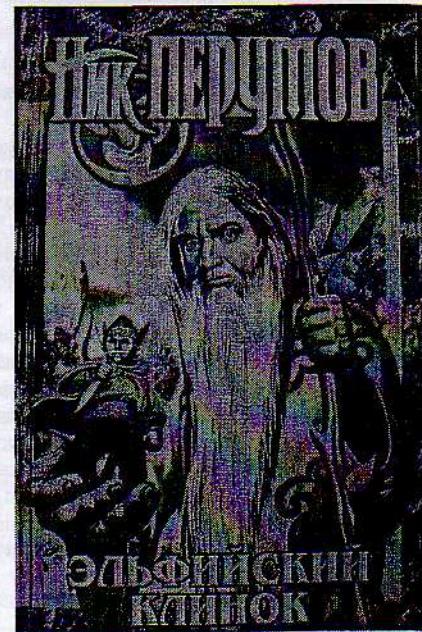
Neverili by ste, ale trvalo nám celé tri roky, kym sme mali v rukách ruské vydanie. A to už bolo druhé vydanie z roku 1999. Autor ho trochu doplnil a prepracoval. Veľmi dlho nám trvalo aj kym sme sa dostali do kontaktu cez internet s jeho autorom. Ďalej už budem písat' v jednotnom číslle, nakoľko náš sci-fi klub prestal jestrovať. V roku 2000 som už mal hotový preklad prvého dielu, ktorý nesie názov Elfská čepel a úryvok zo štvrtej kapitoly (Lekcia v Podhorí) som publikoval v časopise Kométa č.4/2000. Neskôr, ked' sa pripravovalo uvedenie filmového spracovania 1.dielu Pána Prsteňov, bola táto časť a interview s Perumovom publikované v časopise Fantázia

č.20/2001. Žiaľ, ku knižnému vydaniu prekladu, napriek mnohým rokovaniam s viacerými vydavateľstvami nedošlo. Problémom boli peniaze. Hľadali sa nejakí sponzori, aj veľmi nádejné a sľubné rokovania s Inchebou najväčším výstavníckym podnikom na Slovensku boli nulové.

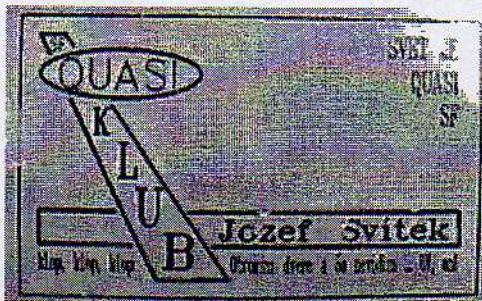
Čitateľov fanzinu Athelas i priaznivcov profesora Tolkiena a jeho tvorby iste zaujme, aký dej, či aké to pokračovanie Pána Prsteňov je. V stručnej anotácii, vlastne k akémusi príhovoru čitateľovi v každom diele trilógie Prsteňa Tmy je uvedené zhruba toto: Keď profesor Tolkien urobil poslednú bodku v Pánovi Prsteňov, zavrel dvere do ním vytvoreného sveta elfov, hobitov, trpaslíkov, orkov i ľudí a tým i od ďalšieho možného pokračovania toho diela. A kľúč od týchto dverí zahodil. Obrazne povedané, Perumov stáa by tento kľúč našiel, keď dej pokračovania Tolkienovho románu posunul o tristo rokov ďalej dopredu, dielo J.R.R. Tolkiena ožilo v nových farbách, dostalo nové, voľné pokračovanie. Ja, ako prekladateľ, dodávam, že podľa hobitského kalendára sa dej Prsteňa Tmy odohráva vo štvrtej epochе ich letopočtu v rokoch 1542 až 1721. Postavu Froda preberá Folko, ktorý sa stretáva s trpaslíkom Torinom. Spriatelia sa a odídú do hlavného mesta Arnoru. Cestou sa stretnú s Rogvoldom, bývalým dôstojníkom družinníkov. Zažijú množstvo prihad, zúčastnia sa mnohých bojov a až na konci diela sa Folko dostáva k vytúženému Prsteňu Tmy. Hrdinovia Pána Prsteňov majú „svoj“ prsteň už na začiatku deja a nesú ho k Hore Osudu, aby už nikomu nespôsobil ujmu zla.

Možno mať námiety, možno nesúhlasiť, v jednom i druhom diele ide o boj dobra so zlom, o víťazstvo pravdy. Perumov sa otvorené hľási, že ide o pokračovanie slávneho diela v časovom odstupe po tristo rokoch. Väčšia diskusia by iste bola, ak by dielo jeho preklad vyšiel aj u nás. Čítalo by ho viacej ľudí, bola by väčšia možnosť porovnávania atď. Žiaľ situácia na knižnom trhu je taká, aká je, no čo nebolo dnes, môže byť zajtra, o rok - o dva, ale možno, že aj nikdy. I to sa stáva.

Jozef Svítek

Jozef Svítek - autor a prekladateľ
(nar. 1927 v Dolných Radočovciach)

Momentálne je dôchodca. V minulosti pracoval ako žurnalista v denníku Práca a Smena. V rokoch 1979 – 1988 bol vedúcim redakcie Nakladateľstva Pravda. Mimo literatúry sa vo voľnom čase venuje záhradkárstvu.

Jeho záujem o fantastickú literatúru vzrástol po prečítaní poviedky Fialka od ruského autora Il'ju Varšavského. Po odchode do dôchodku užšie spolupracuje s fandomom, napr. so SF klubom Sféra pri Slovnafte a SF klubom Quasi v Petržalke. Nechce byť iba členom konzumentom, ale aj aktívne sa podieľať na dianí v rámci slovenskej fantastickej scény. Pomáhal tak objavovať neznámych autorov v histórii slovenskej SF literatúry. Okrem iného sa podieľal na organizácii prvého ParConu v roku 1990 na Slovensku v Bratislave. Aktívne sa zúčastnil aj ďalších ročníkov v Banskej Bystrici, Košiciach a Spišskej Novej Vsi.

Do slovenčiny preložil a následne knižne vyšli: I. Varšavskij Človek, ktorý uvidel antisvet, Tatran 1974; V. Michanovskij Hotel Sigma, Tatran 1957; Bratia Strugackých Chlapec z planéty Giganda, Smena 1976; a viaceré poviedky publikované časopisecky.

V časopise Fantázia zostavil Slovník autorov slovenskej sci-fi od jej začiatkov. Spolu je tam 64 medailónov známych i menej známych autorov. Až do roku 2000 sa taktiež podieľal na vydávaní fanzinu Istrozin, spolu tak vyšlo 20 čísel (Prednedávnom zažil tento fanzin svoje znovuzrodenie pozn.red.).

Rozhovor s Jozefom Svítkom

Predpokladám, že ste čítili knihy J.R.R. Tolkiena. Páčili sa Vám? Ak áno, čo Vás na nich zaujalo? Považujete ich za výnimočné, ak vôbec?

Samozrejme, číral som ich. Vedť to bolo treba poznáť aj pre dobrý preklad trilógie Nika Perumova Prsteň tmy. Či sa mi páčili? Nemal som to kedy vychutnať. Skôr by som povedal, že ma to zaujalo. Potreboval som sa v diele zorientovať pre, resp. pri preklade Prsteňa tmy.

Kedy ste sa k Tolkienovi vôbec dostali? Poznáte prvý preklad Hobita od V.Krupu a dramatizáciu Hobita z roku 1989 vysielanú Slovenským Rozhlasom? Alebo ste po Tolkienovi siahli až v deväťdesiatych rokoch prostredníctvom

českých prekladov?

Mal som v rukách aj Krupov preklad Hobita. O rozhlasovej hre z roku 1989, teda o dramatizácii Hobita neviem, hoci sa považujem za dobrého poslucháča rozhlasových hier. Pokiaľ ide o druhú časť otázky, pravda je taká, že som skôr čítal Pána prsteňov v češtine.

Aký je Váš postoj k literatúre fantasy? Je to podľa Vás samostatný viac-menej autonómny literárny žánier? Myslite si, že sa dá v ňom okrem mnohých komerčných titulov nájsť aj „vysoká literatúra“?

Podľa mňa je žánier fantasy čítanie, resp. rozprávka pre dospelých. Neviem, čo sa pod pojmom „vysoká literatúra“ myslí, ja by som skôr hovoril o dobrej fantasy, t.j. o diele, ktoré má dobrý štýl, zaujímavý dej, dobrý jazyk atď. Áno, je to samostatný žánier. Používali ho i niektorí naši autori za Rakúska-Uhorska na vyjadrenie svojho protestu proti maďarizácii Slovákov, napr. Taký Anton, Emanuel Timko, v diele: Výskumy z Mesiacá a iné.

Ako ste sa dostali k prekladaniu diela N. Perumova? Akým spôsobom ste sa dozvedeli o tom, že niečo ako posttolkienovská ruská fantasy existuje?

O Perumovovi, o jeho tvorbe sme sa v Quasi klube dočítili v časopise Ikarie v roku 1993. Trvalo však veľmi dlho, kým sme sa dostali k originálu. Viete, po „nežnej“ všetko ruské bolo u nás v nemilosti. Písat' ako Tolkien, resp. pracovať s reáliami podobného druhu (elfovia, trpaslíci, hobiti a iné veci) sa usilujú mnohí autori. Tolkien je im vzorom i cieľom. U nás máme trilógiu Miešanci od autorskej dvojice A. Pavelková a Š. Konkol (O Miešancoch ste sa mohli dočítať v minulom čísle Athelasu pozn.red.).

Na hlavu N. Perumova sa v minulosti zniesla veľká kritika ohľadom použitia prostredia Tolkienevej Stredozeme v jeho rmánoch. Považujete to za vykrádanie reálií? A ak nie, myslite si, že tento autor je dôstojným nástupcom Tolkiena?

Kritika je zaujímavý nástroj na pohyb vpred v politike i v umení. Povedať, že Perumov vykradol, resp. vykráda reálie Pána prsteňov je mierne povedané istý názor, stánovisko, ale nie je to pravda. V druhom vydani Prsteňa tmy, ktoré mám k dispozícii, sa píše, že autor našiel pokračovanie Tolkienevej trilógie. Posunutím deňa o 300 rokov neskôr je to niečo ako história diania na území Slovenska po samovi a po zániku jeho riše. Slovensko je až do dnešných dní vymedzené do priestoru Tatier a Dunaja a od Moravy k Uhu. Aj pokračovanie histórie Stredozeme sa môže diať len v tomto priestore, iba hrdinovia sú iní: Frodo Folko, Torin, Olmer tvorca, resp. nositeľ Prsteňa tmy atď.

(Pokračovanie na ďalšej strane...)

Dostali ste sa aj k iným dielam posttolkienovskej ruskej fantasy (Natalia Vasilevová, Natalia Nekrasovová, Kiril Jeskov, Ol'ga Briljeva)? Ak áno, čo si myslíte o tomto fenoméne? V západných krajinách sa tieto diela nikdy neobjavili.

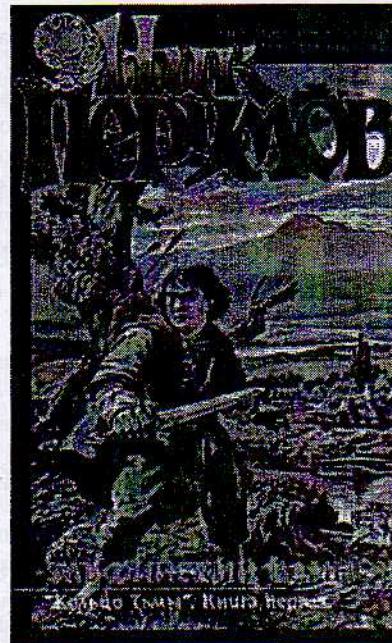
Okrem Perumova o iných neviem a nečítal som ich. Dôvody nechcem rozvádzsať. Ruská literatúra ako taká má isté odlišnosti a to ju robí ruskou. Má svojho Tolstoja až dvoch, Dostojevského, Gorkého a tiež bratov Strugackých, Varšavského, Jefremova a ďalších. Istý nás básnik napísal: Je jeden svet a sú dva svety, je Wall Street i Orloj kremel'skij... a to má svoje i v kultúre.

Za fanzin Athelas otázky kládol Matúš „Loki“ Hyžný

Na záver: Usiloval som sa, čo mi sily stačili. Želám veľa zdravia, šťastia a elánu všetkým „tolkienovcom“. Nech Vám to dlho vydrží. S tým, čo som uviedol v rozhovore vyššie, nemusíte súhlašiť. Je to iba môj názor.

Jozef Svítek

CESTA DO OPRAVDU PODIVNÉ STŘEDOZEMĚ

Autor: Nik Perumov

Názov: Kolco tmy: I. Elfiskij klinok,

II. Čornoje kopjo

III. Adamant Chenny

Vydavatel: nakl. EKSMO-Press, Moskva 2001

Žádný jiný z četných fanouškovských románů, novel a povídek na téma Tolkienovy Středozemě neprosobil tolik jako právě tento triptych. Žádný jiný se nedočkal čtyř vydání v jazyce originálu a nejméně tří překladů do jazyků cizích. Proč právě „Prsten tmy“

Nika Pěrumova získal takovou popularitu?

Pěrumov měl to štěstí nebo tu smílu že pochází z Ruska, které se počátkem 90. let stalo zemí všakutku neomezených možností pro vydávání těch nejroztočivějších dílek, bez ohledu na autorská práva

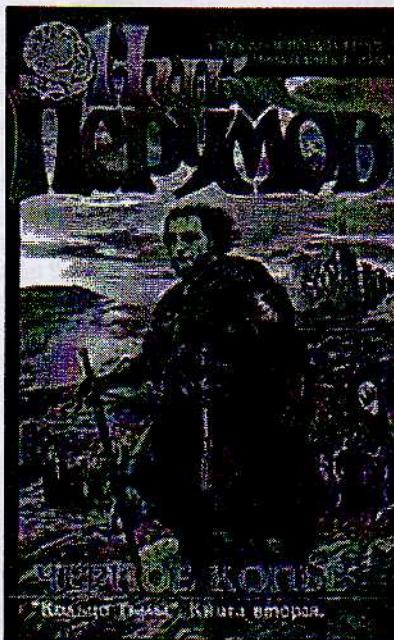
Gennadij Tkachenko: ilustrácia k Perumovovmu románu
(www.fantasy.ru/perumov)
(www.fantasy.ru/perumov)

(Posttolkienovské romány tiskem vyšly čtyři: vyjma „Prstenu tmy“ ještě v pořadí svého vydání dvoudílná „Černaja kniga Ardy“ Natalie Vasiljevové a Natalie Někrasové, „Posledníj kolcenosec“ Kirila Jeskova a dvoudílný „Po tu storonu rassvěta“ Olgy Briljevy). Byl průkopníkem: v době, kdy se v jeho rodné zemi vzmáhala první velká vlna tolkienománie, byly už k dispozici dva díly jeho románu, takže na sebe oprávněně strhly pozornost. Deset let po jejich vydání se teprve objevil díl třetí, uzavírající osudy Pěrumovových hrdinů, a celá triologie si získala rozsáhlé komunity zatvrzelych příznivců i odpůrců.

Že byl román původně zamýšlen jako diptych, je patrné na první pohled. „Elfská čepel“ a „Černé kopí“ tvoří dějově uzavřený celek, odehrávající se asi tři sta let po válce o Prsten, v době, kdy se ve Středozemi znova probouzi zlo a trojice hrdinů, hobit Folko a trpaslíci Thorin a Prcek (Malyš) jsou mu v patách. Druhý díl také končí zničením hlavních „padouchů“ (ačkoliv určení toho, co je dobré a co zlé, je v tomto románu mírně pochybné), které bylo potřeba do dílu třetího z větší části oživit a navíc spojit s ústřední trojkou v boji proti nepřítele zcela novému.

Co se týče vlastního děje, v prvních dvou románech připomíná zápletky her na hrdiny spíše než příběh z Tolkienova světa: autor prohání své neporazitelné a prakticky nezranitelné hrdiny s velice leitmo načrtnutými charaktery (bojovnost a záliba v pivu) po všech nejhorších místech mapy, vrhá jim do cesty nové a nové nestvůry, jimž by se asi profesor Tolkien nestačil divit a které jsou za pomocí nových a nových magických předmětů a schopností poráženy.

Hlavní zápletka, která se vyvrbí přibližně po čtyřech steh stranách zmateného bloudění hrdinů a rozvíjí celý díl druhý, totiž přiběh Vůdce Olméra, sestavujícího z nazgúlích prstenů „rozstřelených“ následkem výbuchu Orodruiny po celé zemi jeden prsten supermocný, před nímž by si i Sauron sedl na zadek, je poněkud za vlasy přitažená a *Pánovi prstenů* odpovídající, nezvládnuté vedlejší motivy a náznaky podivných východních mytologií nefunkční a četné popisy přírodních krás k smrti nudné. Gondorskoarnorská správa ani ne dvě stě let po Aragornově smrti funguje na jakýsi pozdně sovětských principech (čili vůbec), hobit navlečený v mitrové zbroji se ani trochu nechová jako hobit, paranormální schopnosti postav i kouzelné předměty rostou jako houby po dešti (kouzelná dýka, „kompasové“ náramky, prsten na bázi palantíru nebo mluvící věž Orthank toho buďtež příkladem), a krom toho se oko co chvíli zasekne na nejrůznějším vzývání božstev, od Folkovy „Vardy Elbereth“ přes „Durinovu bradu“ až po naprostě absurdní „Veliké schodiště“. Krátce řečeno, první dva díly Prstenu tmy mají s Tolkienovou Středozemí společného jen velice málo.

Díl třetí, odehrávající se asi po deseti letech, se části chyb varuje: autor se za deset let stačil přiučit spisovatelskému řemeslu, takže je kniha samotná o něco čitelnější a zápletky (včetně více dějových linii) zajímavější, i když myšlenková hnútí hrdinů mají tu a tam k logice stále daleko. Naopak kontinuita s Tolkienovým světem dostává poslední rány: nepochopení (a nebo naprosté ignorování) příběhu Silmarillionu i samotné původní koncepce Středozemě je nasnadě. Zlo se „obrodí“, v minulých dilech zabíti ožívají a zničená Přímá cesta do Valinoru začne znova fungovat, chystá se už druhá Poslední bitva za deset let a vyvrcholením je, že hlavním nepřátelským artefaktem je nyní předmět Světla, nikoliv Tmy. Že od družinky rozšířené o elfy Avari (čtenáři je poznali již v minulých dilech) a tu a tam i Olmérovu suitu odsakují meče, i když se vrhá v tuctu

proti deseti tisícům, je natolik absurdní, že už to ani nepřekvapí, jižní bojovníci s pažemi porostlými peřím po spoustě východních nestvůr z minulých dílů už taky nešokují tolik, jako kdybychom si mysleli, že kráčíme opravdovou Středozemí, a nakonec je čtenář rád, že po vyvraždění polovičky Valinoru družinka vyhodí sama sebe Dveřmi noci pryč z Ardy s určitou pravděpodobností, že už se tam s ní nikdy nesetkáme.

Jako fantasy román jsou první dva díly Prstenu tmy mírně pod průměrem, na který si už zkušenější čtenář stačil zvyknout. Třetí díl je, jak bylo řečeno, o něco lépe napsaný a srovnatelný s průměrnou fantasy produkcí s Tolkienem však nemá společného téměř ani jeden z románů trilogie, a sotva se stane milovníkům Středozemě průvodcem po událostech, jež následovaly po smrti krále Elessara.

Jana Kopecková-Pažoutová

Autorka je členkou Společnosti přátel díla pana Johna Ronaldha Reuela Tolkiena zo susedných Čiech. Možno ju poznáte ako účastníčku TolkienConov alebo autorku viacerých príspevkov fanzinu Thorin. Na TolkienCone 2004 vystúpila s prednáškou „Na Východ nechodím aneb Tolkien v Rusku“, v ktorej sa venovala okrem iných venovala aj Perumovovi.

Viac informácií o Nikovi Perumovovi a jeho diele nájdete na internete, samozrejme, ruskom (napr. www.fantasy.ru/perumov), takže neznalciam azbuky a ruského jazyka možno odporučiť odkaz <http://en.wikipedia.org/wiki/Perumov>, kde nájdete o Perumovovi niekoľko zaujímavých informácií, ako aj jeho bibliografiu.

Úryvok zo slovenského prekladu Prsteňa tmy od Jozefa Svíteka nájdete na:

http://www.fandom.sk/clanok.php?clanok_id=1045, rozhovor so samotným Nikolajom Perumovom na: http://www.fandom.sk/clanok.php?clanok_id=1052

**Koncert
BLIND GUARDIAN
Alebo
NIGHTFALL IN TRENCÍN**

Valhala nás vyslyšala. Na radosť mnohých fanúšikov k nám zase raz zavítali Blind Guardian (BG)! Legionári z tejto nemeckej metalovej kapely to dňa 5.10.2006 v športovej hale v Trenčíne, niekedy v neskorších večerných hodinách rozozvučali so svojou oceľou, až z tol'kého symfonického boja lietali iskry. Atmosféru z blížiaceho sa hromobitia bolo cítiť už na vlakovej stanici, kde všakováke individuá vrátane našej početnej a hlučnej skupinky metalových fanúšikov vyvesili rôzne tematické reliktie (vývesky, vlajky, tričká a pod.) a vo chvíľach, kedy sa nočným Trenčínom niesli útržky textov oblúbených songov tejto kapely. Ako je zvykom, k dobrej metalovej hudbe (a to teda Blindi rozhodne sú) patrí dobré pivo (čo teda Topvar rozhodne nie je). Nuž a onej noci som mal pocit, že Trenčínom doslova prúdom tečie. A tak ako prúd Váhu špinu z brehov zmyl, tak aj nás po úmornej ceste nočným Trenčínom s cieľom bezpečne uschovať svoje cestovné veci (za čo Melianinej tetuške ešte raz ĎAKUJEME a staničnú úschovňu v Trenčíne aj s jej otváracími hodinami posielame do všemožných hlbokých otvorov) nás prúdy Topvaru zliali do športovej haly, kde sa o necelú pol hodinku mal začať koncert. Klasická predkoncertná tlačenica (odborne zvaná tiež „lievik“) doslova vypľula kopec povedomých tvári a známych, čo ma len utvrdilo v tom, že nepôjde o žiadnu masovú akciu, ale skôr o rodinnú slezinu (ak sa tak dav cca tisícky ľudí dá nazvať). Po vstupe do neveľkej sály sa ľud rozdelil na kotel (teda tých, čo stáli pred pódiom) a čo mňa ako jedného z prežívších spoluorganizátorov SlavConu potešilo, na tých, ktorí sa radšej pohodlne usadili do nepohodlných sedačiek na tribúne. Ako sa na správne vygradovanie atmosféry patrí, vyšla na pódiump najskôr predkapela v podobe formácie Astral Doors (AS). Ich štýl bol veľmi podobný tomu, na ktorý sem asi väčšina účastníkov metalových orgií prišla, teda

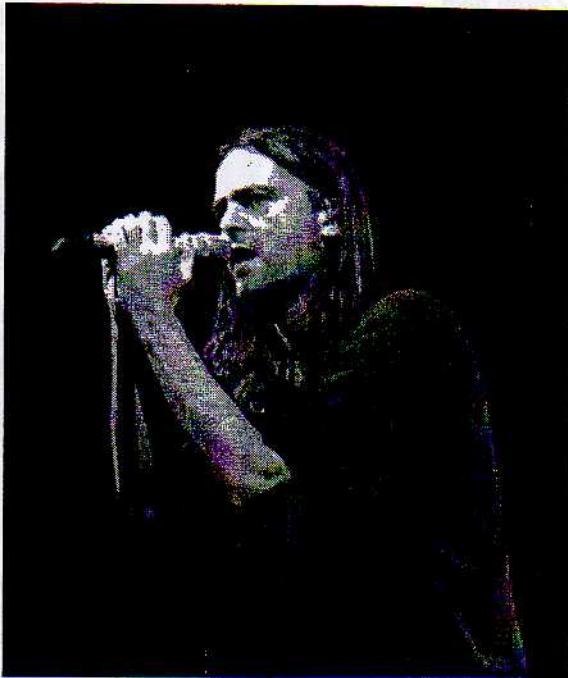

Že Blindi sú legionármi vo svojom fachu a na pódiu im to znie a ide rovnako ako na štúdiových „doskách“, sme sa mohli presvedčiť aj v spôsobe komunikácie s davom. My sme samozrejme svedomito odpovedali na všetky výzvy, ktoré boli na nás kladené a tak sa refrény skladieb ako *Born in the Mourning Hall* alebo *Imaginations from the other Side* hromadne spievali v davovom echu. A že sme sa ako dav rozhodne nenechali zahanbiť, bolo jasne počuť na skladbe *Valhala*, kedy sme po vzore koncertu BG v Miláne ešte dlho po jej odznení a skončení hudobného doprovodu samotnej kapely, spievali onen chytľavý refrén, čo kapela využila na oddych a spevák Hansi Kürsch veľmi vtipne na popijanie čajiku (asi mu tiež nechutil Topvar). Vrcholom celého koncertu bolo potom odspievanie bonusovej skladby *Bard's song* výhradne publikom, za čo sme si od kapely vyslúžili potlesk a niekoľko hlubokých poklon. Rovnako tak sme im niekoľko minút po ukončení koncertu skladbou *Mirror, Mirror* d'akovali aj my, na čo nás po odchode kapely z pódia začali organizátori postupne, ale razantne vyhadzovať. To sa práve kostolné hodiny blížili odbiť hodinu duchov, no nám boľo jasné, že pre nás koncert ešte až tak úplne neskončil. Do odchodu vlaku nazad domov nám ostávalo ešte niečo vyše troch hodín a to znamenalo dostatok času na dôstojné rozlúčenie sa s Trenčínom aj s Blind Guardian. Ti druhí menovaní od nás (ako od ST) dostali náš klubový odznak nuž a Trenčínu sme tam zanechali kopec vypitých pivných pohárov, vyspievané hlasivky a hlavne všetky naše najkrajšie emócie.

Matej "G" Tejbus

Viac fotografií z koncertu v Trenčíne nájdete na:
http://www.incipitum.sk/fotoreporty.php?q=0610_15

Viac info o kapele nájdete v Athelase číslo X (jesień 2005) alebo na webe:
<http://www.blind-guardian.com/>

Playlist: (neautentické poradie skladieb!):

1. *War of Wrath*
2. *Into the storm*
3. *Born in a mourning hall*
4. *Nightfall*
5. *Fly*
6. *Welcome to dying*
7. *Mordreds song*
8. *Time stands still*
9. *Another stranger me*
10. *Bright eyes*
11. *Valhala*
12. *And then there was silence*
13. *Imaginations from the other side*
14. *Lord of the rings*
15. *And the story ends*
16. *Bards song - in the forest*
17. *Mirror, Mirror*

Hudobná rubrika v našom fanzine je venovaná kapelám, ktoré sú akýmkoľvek spôsobom ovplyvnené dielom J.R.R.Tolkiena. A že ich je naozaj dosť, asi netreba pripomínať. V minulých číslach Athelasu sme sa pozreli na zúbky viacerým metalovým formáciám. Ale nielen v metale je Tolkien ospevovaný. Dôkazom je aj pesničkár Jim Cert, o ktorom ste sa mohli dočítať v minulom číslе. Radi by sme uverejnili profily kapiel všakováckych žánrov, preto ak viete o nejakom hudobnom projekte, ktorý čerpá z Tolkienovho diela, neváhajte nás kontaktovať.

Zákon noci

Slnko zapadalo a vychádzalo,
presne v tú istú minútu.
Všetko šlo tak ako určené bolo,
svet ale nemal zabudnúť.

Legendy staré zapadli prachom,
nik nevedel, čo bolo v nich.
A keď zíšiel sa vek a vekom,
našiel sa mladý kúzelník.

V tých časoch učili mágii aj deti,
v tých časoch svet poznal pravidlá.
Deň za dňom slnko bez prestávky letí
a net sily, čo by to zmenila.

Kúzelník mladý však zlákaný svetlom,
túžiaci iba zistiť odpoved'.
Trápi sa jednou jedinou otázkou,
tú nemal sa nikdy dozviedieť.

Dávno svet nevedel, kto za tým stojí,
dávno nik nespravil osudný omyl.
Nik sa viac nepýtal, prečo sa bojí.
Do ticha známeho dozneli zvony.

Preto už nik ani nevedel pomôcť,
nevedel vysvetliť chlapcoví,
prečo má svet zostať taký, akým bol.
Neradno hýbať živlami.

Legendy vraveli o jednom dievčati,
legendy dávno obrastené
machom aj slovom, čo klebetí,
čo robi ich legendárne.

Dievča to malo sa o slnko starať,
ohňom planúť a svetlo siť,
do tmavých kútov ho na púte poslat'
i do trny ľudského sna.

Slnčená vília čo šťastenu pozná,
dievčatko krehké, čo veľkú má moc,
mesiac jej deň čo deň lásku len vyzná
a na jej želanie zaženie noc.

Mladenc počúval príbehy staré,
staršie než najstarší pamäť.
Nik nevedel vysvetliť význam ale,
tak kúzelník sám šťastie pokúša.

Výtrvalosť mu nechýbala,
odvahu mohol rozdať hned'.
Jeho myšel' bez spánku bdela
a konečne poznal zdanlivú odpoved'.

Dievčatko nádherné nazrel nad rosou
skláňať sa nad ružami.
Náhia sa kúpala, mesačným svitom
mileneč z oblohy omámi.

Taký bol osud jej, naveky nepoznat'
skutočné teplo ľudských rúk
a preto mohla len mesiac si zavolať
a cítiť na pleti jeho tmu.

Vtedy svet nevedel, že môže prísť noc,
že môže niečo zmeniť sa.
A malá vília, sťa dievča hoc,
Mesačný svit na hrud' pritisla.

Zmätenský krásou jej, kúzelník slova
zabudol na sluby, nechal sa niesť
očarením svetla, zase a znova,
jeho ciel' bol len viliu slnka zviest'.

Teplo ľudských rúk je iné než mesiac
a tak stratila sa vília
s kúzelníkom, čo sa nepredstavil, netušiac,
že svätý zákon noci menia.

Tak objavil silu srdca, objavila silu sna,
spolu našli neslýchané krásy,
prestala byť vília nevinná,
prestala česať si hviezdami vlasy.

Prestala noc čo noc s mesiacom hrať
sa,
prestala chrániť svet pred tou tmou,
aká príde, keď l'udia smú báť sa,
aká príde, keď nič nie je hrou.

Zabudla na chladný mesiaca dotyk,
zabudla na vernost' poslaniu.
Nechala svet svetom, nechala pre tých,
čo myslia, že verní ostanú.

Ovdtedy nik nejde s mesačným svitom
držiac ho za ruku v Evinom rúchu.
Zas všetci zabudli na čas pred vekom,
raz sa to zmení a hodiny stichnu.

Raz sa to zmení keď príde ten čas,
a výlo spoznajú teplo rúk.
Dovtedy deň s nocou po boku kráča
a my môžeme pokojne zabudnúť.

Veronika "Lothmíril" Frankovská

O SPOLOČENSTVE

Spoločenstvo Tolkiena (ST) je registrované združenie fanov, zaobrájúcich sa fantastikou a predovšetkým tému diel pána J.R.R. Tolkiena. Našou prvoradou snahou je združovať ľudí, ktorých Tolkienove diela zaujali rovnako väšnivo ako nás, a majú záujem stretnať sa a komunikovať s rovnakou krvnou skupinou. (V kruhu nášho druhu ide o tzv. Tolkien-positive.) ST sa ďalej snaží šíriť myšlienky a posolstvo Tolkienovho diela, ale tiež prispevať k dopĺňaniu informácií, ktoré by pomohli zodpovedať niektoré nejasné otázky. V rámci tejto úlohy ST spolupracuje s inými záujmovými skupinami, či jednotlivcami zo Slovenska, ako aj ďalšími spoločenstvami prevažne z Českej republiky. Okrem toho sa ST podieľa na tvorbe a organizácii rôznych verejných stretnutí ľudí zaobrájúcich sa fantastikou (conov) a svojou účasťou tieto stretnutia podporuje. ST sa tak snaží svojím členom poskytnúť jedinečnosť a kúzlo, ktoré inak pocítili pri čítaní Tolkienovych kníh.

V prípade akéhokoľvek záujmu nás neváhajte kontaktovať na nižšie uvedených adresách.

ATHELAS - FANZIN OBČIANSKEHO ZDRUŽENIA SPOLOČENSTVO TOLKIENA (www.tolkien.sk)

Šéfredaktor: Matúš „Loki“ Hyžný (hyzny.matus@gmail.com)

Pomocný redaktor: Matej „G“ Tejbis (p.t.tejo@stonline.sk)

NA VÝROBE TOHTO ČÍSLA SA PODIEĽALI:

Design, úprava: Matúš „Loki“ Hyžný

Cover art: Daniela „Dandy“ Bodíšová

Ilustrácie: Daniela „Dandy“ Bodíšová & Matúš „Loki“ Hyžný

Autori článkov a básni: Aneta Cižmáriková, Daniela „Dandy“ Bodíšová, Ján „Eruantalon“ Bakoš, Matej „G“ Tejbis, Jana Kopečková-Pažoutová, Veronika „Lothmíril“ Frankovská, Martin Lukáč, Natália „Númen“ Trejbalová, Poľux Cansok, Józef Svítek

Priatelia Athelasu: Dandymamka /ako podávanie za technickú pomoc/
Kníhkupectvo Alter Ego /ako podávanie za pomoc pri rozširovaní/